

özgür MÜSLÜMAN

• www.ozgurvakfi.org • YIL : 4 • SAYI : 14 • ARALIK / 2020 • Rebîulâhir-Cemâziyelevvel / 1442

ÜÇ AYLIK İLİM KÜLTÜR VE TASAVVUF DERGİSİ

GERÇEK BİR MÜRŞİD-İ KÂMİLE
BAĞLANMANIN
GEREKLİLİĞİ VE ÖNEMİ

Hâfız Mustafa UZGUR Hocaefendi

DEĞERİNİ KAYBEDİNCE
ANLADIĞIMIZ EN BÜYÜK
NİMET; SAĞLIK

Kâmil UZGUR Hocaefendi

ÇEVİRMELİ BAĞLANTIDAN,
GÖKYÜZÜNDE YENİ BİR
TAKIMYILDIZINA YOLCULUK

Süleyman Murat BAĞDATLI

PEYGAMBERİMİZİN (SAV)
YEME-İÇME ADABI

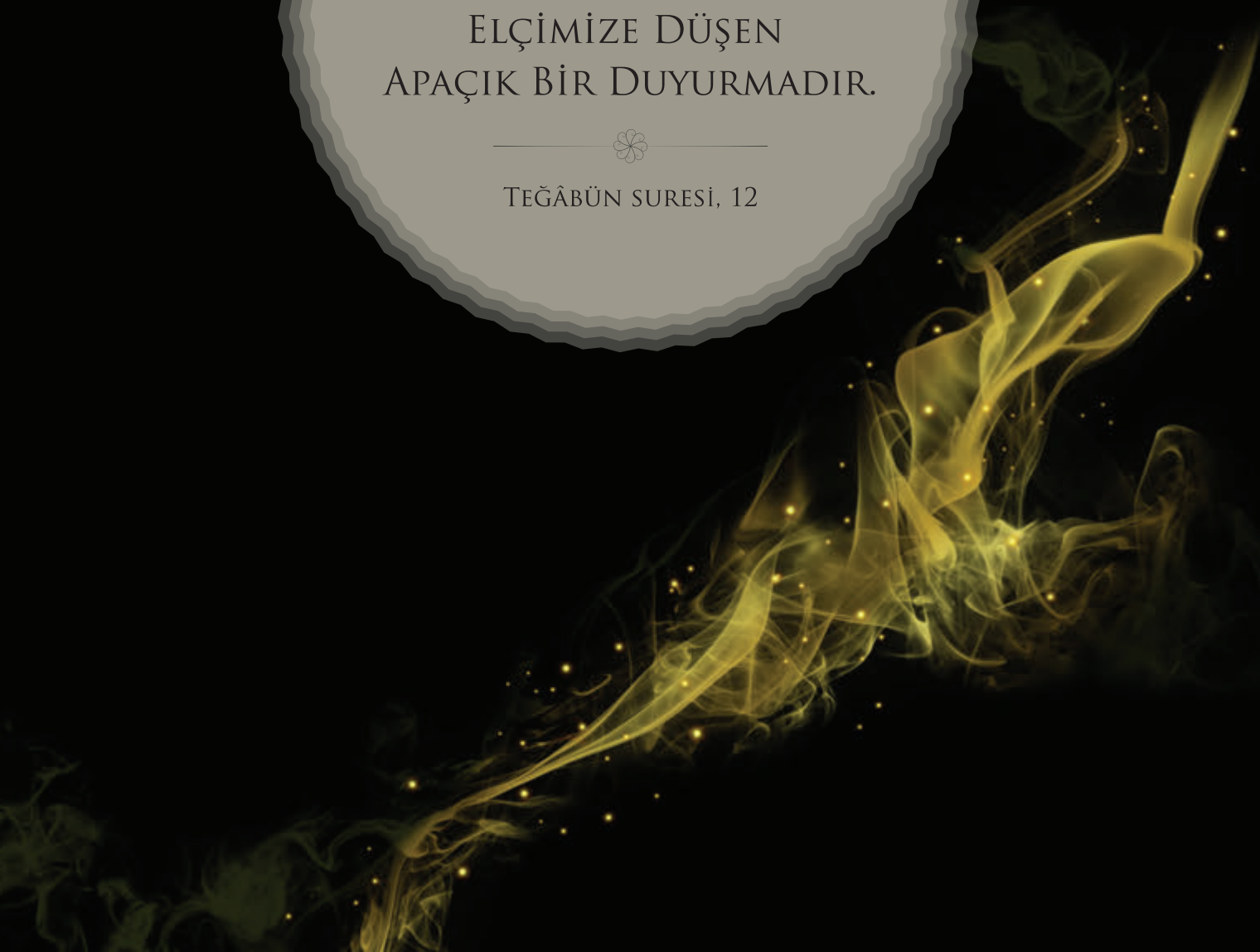
Dr. Mustafa GÜRBÜZ

ALLAH'A İTAAT EDİN,
PEYGAMBER'E DE İTAAT EDİN.
YÜZ ÇEVİRİRSENİZ BİLİN Kİ,
ELÇİMİZE DÜŞEN
APAÇIK BİR DUYURMADIR.

TEĞÂBÜN SURESİ, 12

Qr Kod Kullanımı

Özgür Müslüman Dergimiz;
Geçen sayıda olduğu gibi bu ve bundan sonraki
sayılarda da QR-kod uygulamasını sizlerin kullanımına sunuyor...

Siz değerli okurlarımızın dergimizden her ortamda,
çok daha etkin bir şekilde istifade edebilmesi için
tüm makalelerimizi seslendirdik.

Makaleleri dinlemeniz için yapmanız
gereken şey ise çok basit;

Akıllı telefonlarınızın "Qr Code okuyucu
kameraları" sayesinde yahut ilave bir "Qr code
okuyucu program" ile makalelerin sonlarına
eklediğimiz kodu okutun.

Daha sonra arkanıza yaslanın...
Bırakın, Özgür Müslüman sizin için konuşsun...

BAŞLARKEN

Çok kıymetli kardeşlerim...

Dünya da olup bitenleri hep birlikte basın-yayımdan takip ediyoruz. Bir taraftan salgın hastalıklar diğer taraftan ekonomik sıkıntılar bütün dünyayı kasıp kavurmasına rağmen küffâr aleminin İslam'a ve Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (sav) ya saldırıları hız kesmeden devam ediyor. Karşılarında en büyük engel olarak Türkiye'yi görüyorlar. Önceden gizli kapaklı yapılan şeyler artık hepimizin gözü önünde aşikâr yapılıyor. Gizleme ihtiyacı bile duymuyorlar veya artık gizleyemiyorlar.

Allah'a binlerce defa şükürler olsun ki Âlem-i İslam'ın sancaktarlığını yapan, her karışı şehit kanıyla sulanmış, İslam'ın tek kalesi, mazlum milletlerin umudu cennet vatan Türkiye'de yaşıyoruz.

Bu sebepten dolaydır ki, en büyük saldırılara hep bu ülke maruz kalıyor. Bilirsek bu bizim için şeref nişanesidir, bu durum aynı zamanda bizim doğru yolda olduğumuzun bir göstergesidir.

Neden diğer İslam ülkeleri değil de biz? Çünkü küffar alemleri karşısında ümmet bilinci ile savaşmayı göze alabilecek millet, bu millet olduğu içindir. Tarihte defalarca bunu gösterdik bugün de gösteriyoruz onlarda bunun farkındalar, hatta bizden çok daha fazla farkındalar.

Karşımızdaki düşman bugüne kadar gördüklerimizden çok daha sinsi çok daha zeki bir hamle yaptığında on hamle sonrasını düşünüyor. Maalesef bizde olan biteni onuncu hamlede anlıyoruz önceden bu oyunları sezen basiret sahiplerine de kulak vermiyoruz. Tıpkı rahmetullah **Hâfız Mustafa Efendi'nin** (ks) kırk yıl önce bizleri uyardığı tehlikeleri günümüzde daha yeni anlayabildiğimiz gibi.

Küfür alemleri bir ülkeyi işgal etmek, ele geçirmek istediği zaman ilk önce o ülkenin devleti ile milleti arasına fitne sokarak, tuzak üstüne tuzak kurar. Halkı askere, polise, devlete düşman etmek isterler. Tıpkı **15 Temmuz** da bu ülkenin ordusuyla milletini karşı karşıya getirmek istedikleri gibi.

"Fakat bilmezler ki Allah kurulan tuzakları en hayırlı şekilde bozandır" Allah onların tuzaklarını bozdu Elhamdulillah. 28 Şubat sürecinde de benzer bir oyun vardı.

Ordunun içinde milletin değerlerinden kopmuş bazı generallerin Müslümanlara yönelik hasımhane tutumları yüzünden milletin gönlü ordudan soğumaya başlamıştı.

Hey koca sultanım Rahmetullah Hafız Mustafa Efendim;

“Evladım siz bakmayın üç-beş kendini bilmezın sözüne bu ordu İslam ordusudur İslam” diyerek hepimizin gönlüne su serpti. Saddaktu Sultanım şimdi o İslam ordusu destan üstüne destan yazıyor. Elhamdülillah.

“Şu kopan fırtına Türk ordusudur Yarabbi, senin uğruna ölen bu ordudur Yarabbi” diyerek bütün dünyaya haykırıyorlar. Elhamdulillah.

Bu milleti bölemeyeceğini anlayanlar şimdi başka fitneler peşinde. Uzun uzun anlatmaya gerek yok zira her şey gözümüzün önünde oluyor yeter ki gözlerimizi hakikate kapatmayalım.

Bize düşen İbrahim aleyhisselam için hazırlanan ateşi söndürmeye giden karınca kadar olup safımızı doğru seçmektir. Bize düşen; Gönlü Allah ve Resulünün aşkıyla yanan, Allah ve Resulünün yolundan bir santim bile sapmayan basiret sahiplerinin sözlerine kulak verip mucibince amel etmektir.

Vakfımızın Onursal Başkanı **Kamil Uzgur Hocamızın;**

“Önce Ümmet, sonra millet, sonra biz” düsturu, bizim yolumuzu şaşırمامamızı sağlayan adeta bir pusula olacaktır. Artık bu söze kulak verelim.

Bütün ümmet olarak yapacağımız bütün işlerde bu sıralamaya göre önceliklerimizi belirlersek yani kendi şahsımızın, cemaatimizin, partimizin çıkarlarından önce Ümmeti, vatani, milleti öncelersek gaflete, ihanete düşmeyiz. Birliğimiz bozulmaz, kardeşliğimiz daim olur. İnşallah.

Biz bu düstür ile yol yürürsek Hakk'ın ve haklının yanında sabırla durur isek hiç şüphe yok ki Allah bu ülkenin sırtını asla yere getirmeyecektir. İnşallah.

Selam ve Dua ile...

Bülent KOÇAK
Özgür Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

Gerçek Bir Mürşid-i
Kâmile Bağlanmanın
Gerekliliği ve Önemi

HÂFİZ MUSTAFA UZGUR
HOCAEFENDİ (k.s.)

6

Değerini Kaybedince
Anladığımız En Büyük
Nimet; "Sağlık"

KÂMİL UZGUR HOCAEFENDİ

10

Anadolu'nun Önde
Gelen Hakk Aşığı
ve Gönül Sultan'larından
Birisini; "Nasreddin Hoca"

14

Âhir Zaman Gençliğinin
Fazileti

FATİH OĞUZ

18

Esmâ-ül Hüsnâ
"el-Velî"

22

Görüşleri Kur'an Ayetleri
ile Teyit Edilen Sahabi
"Hz. Ömer"

ABDURRAHMAN UZGUR

24

İçimizdeki Manevi
Virüslere Karşı;
Allah Korkusu ile Aşılmak

Editör
MUSTAFA UZGUR

30

Tasavvüfî Kavramlar
"Âraf"

33

ÖZGÜR
YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM
VAKFI

www.ozgurvakfi.org

ADRES

Balıkyolu Mh. Balıkyolu Cd.
418. Sk. No:8 Esenyurt
İstanbul - TÜRKİYE

İLETİŞİM

Tel.:+90.212 620 29 52
Fask:+90.212 699 27 15

YIL / SAYI

2020 / 14

YAYIN SAHİBİ

ÖZGÜR YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM VAKFI

İÇİNDEKİLER

Çevirmeli Bağlantıdan,
Gökyüzünde Yeni Bir
Takım Yıldızına Yolculuk;
“Starlink Uyduları”

SÜLEYMAN MURAT BAĞDATLI

34

Şâh-ı Geylânî'den
Öğütler

38

Ruhun Halleri ve
Nefsin Son Üç Makâmı

FATMA UZGUR HOCAHANIM

40

Mükâfatı Âhîret'te
Hesapsız Verilecek Amel;
“Sabır”

FATMA ÇINAR

46

Peygamberimizin (sav)
Yeme-İçme Adabı

MUSTAFA GÜRBÜZ

50

Vakfımızın
Konya İlindeki
Faaliyetleri

58

EDITÖR

MUSTAFA UZGUR
Marmara Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Tasavvuf YLM

GRAFİK TASARIM

SEDAT KAYA
Grafik Yönetmeni

MAKALE SESLENDİRME

TURGAY AYDIN
Radyo Program Sunucusu

BASKI

BAĞIŞLARINIZ İÇİN

VAKIFBANK
BAHÇELİEVLER ŞUBESİ
İBAN NUMARASI

TR54 0001 5001 5800 7304 5325 60

Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları ÖZGÜR VAKFI'na aittir. Yazılardaki her türlü mesûliyet, yazara aittir. Gönderilen yazılarda editör ve yayın kurulu değişiklik yapabilir. Gönderilen yazılar iade edilmez. Yayınlanan yazılarda telif ücreti ödenmez. Dergimizde bulunan her türlü fotoğraf ve görselin kullanılması ve kopyalanması yasaktır. Kısmi de olsa alıntı yapılamaz, metinler aynen veya değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

GERÇEK BİR MÜRŞİD-İ KÂMİLE BAĞLANMANIN GEREKLİLİĞİ VE ÖNEMİ

► **Kâmil** bir şeyhten ders almak ona intisap etmek, sefere çıkan her insana daha önceden bu sefere çıkmış tecrübeli bir rehber nasıl şartsa aynı şekilde tüm insanlara böyle bir kâmil insana intisap etmek tabii olmak da şarttır diyebiliriz. Çünkü tasavvuf yolu, tarikat yolu Allah'a giden yolda sefere çıkmak demektir.

İnsanoğlu tümüyle topyekûn seferde olduğunun farkında olsa, bu seferden dönüşün olmadığını bilse, seferin neticesinde karşılaşacağı akıbetinin bilincinde ve korkusunda olsa, Cenâb-ı Hakk'ın "**Dönüşünüz ancak bizedir**" emr-i ilahîsinin farkına varsa, kâmil mürşidlere intisap etmenin, bu manevi rehberlerin kadir, kıymetini ve önemini de hemen kavrar ve bu rehberlerin yanından bir an bile ayrılmazlar.

Mürşid-i kâmillere intisap edip o nadide insanların hayatlarında onlardan faydalanmamız yaşarlarken değer ve kıymetlerini bilmemiz, onların yaşam tarzlarını kendimize rehber edinmemiz gerekir. Onların inandıkları gibi inanıp onların İslâm'a ve onun kurallarına sarıldıkları gibi sarılmamız gerekir. İntisap etmek, rehber edinmek bu şekilde olur.

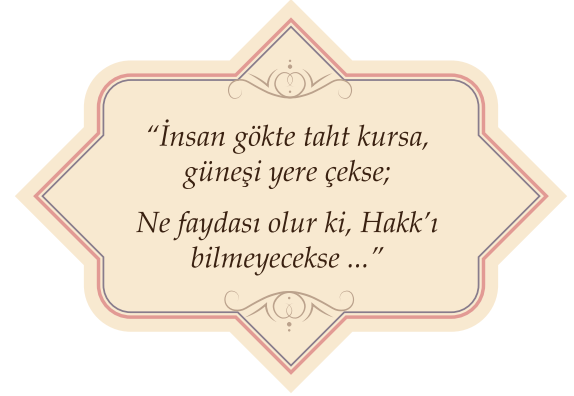
Yoksa bir sıkıntı anında Eyyüp Sultan'da kurban kesmek, Telli Baba'ya gidip türbesine bez bağlamak, Hacı Bayram Veli'de şeker dağıtmak, Mevlâna'da adak adamak intisap değildir. Böyle yapmak, bu mübarek zatları rehber edinmek değildir. Elbette ki bütün zatların türbelerine de saygılı olmalıyız. Ama, türbelerinde adak adamak yerine, yaşantılarını, hayatlarını rehber edinmemiz gerekir.

Hakkı bilmek, hakkı anlamak, hakkı söylemek, hakkı dinlemek, hakkı öğrenmek kısaca hakka yönelip hakka doğru yol almanın vesileleri olan tarikat yollarının değerlerini bilip onları layık oldukları yerlere getirmek onlara hak ettikleri değerleri vermek her Müslümanın vazifesidir.

Hak olan tarikatlara vereceğimiz değerler ölçüsünde toplum olarak lâayık olduğumuz yerlere gelebiliriz. Aksi taktirde Allah sevgisinden ve Allah korkusundan uzak, birbirinin hak ve hukukuna riâyet etmeyen, sevgi ve saygıyı unutan, merhamet nedir bilmeyen kişi ve kişiler topluluğu olarak kalmaya mahkûm oluruz.

Geçmiş tarihlerde Allah dostlarına gereken değeri veren toplulukları Cenâb-ı Hakk (c.c.) hazretleri yüceltti ve yükseltti. Osmanlı bunun bir örneğidir. Selçuklu bir diğer örnektir. Asr-ı saadette yaşayanlar hakeza öyle. Çünkü Kur'ân-ı Kerim'e sınıksız sarılmış ve Allah'ın sadık, veli kullarını baş tacı etmişlerdi.

Onlar, Cenab-ı Hakk'ın, Tevbe suresi 119. ayetinde geçen; **"Ey iman edenler Allah'tan korkun ve sadıklarla beraber olun"** emrinin ehemmiyetini bilerek, sadıklar topluluğu oluşturmuşlardır. Onlar Allah'a, Resulü'ne, ahiret gününe, hesap gününe son derece iman ederek, bunları en iyi şekilde bilen Ulemâ-i kirâm ve Allah dostlarını baş tacı etmişlerdi. Bir an önce özümüze dönüp manevi benliğimize sahip çıkmamız ve ona sınıksız sarılmamız gerekir.

Bu yazdıklarımızı okuyacak olan değerli Müslüman ve ihvan kardeşlerimin özellikle bir konuya dikkatlerini çekmek isterim. Şu ana kadar bahsettiğimiz, anlatmaya çalıştığımız gerçek manada kâmil bir mürşid olan zatlardır. Yoksa insan her kargayı şahin sanıp ona uyararak yolunu kaybetmemelidir. Çünkü günümüzde maalesef şeyhlik maskesi altında Ümmeti Muhammed'i dalâlete sürükleyen icazetsiz seyr-i sülûkünü tamamlamamış meşrepleri bulanık, gittikleri yol Allah'ın şeriatine ve Resulullah'ın sünnetine uymayan insanların var olduğu hepimizce malumdur. Nitekim Şeyh Beyâzid-i Bistâmi hazretleri der ki: **"Ben doksan şeyhe yetiştim her birine hizmet ettim ama Cafer-i Sadıka yetişmeseydim zamansız gideceğimden korkardım."** İşte bu yollarda yalan yere posta oturup şeyhlik davasında bulunan şeytan tıynetle kimseler de çoktur. Bu yüzden devamlı deriz ki, mürîd talip olacağı yolu, o yolun önderini çok iyi araştırmalı, Allah'ın şeriatına ve Resûlullah'ın sünnetine uygun olduğuna emin olduktan sonra teslim olmalıdır.

Bilinmelidir ki şeyh edinmek isteyen kimseler hakiki müşidlerden irşâd almış kimseleri şeyh edinmelidir. O şeyh halkı irşâd edebilecek güce sahip olmalıdır. Ve 'ben şeyhim' diyen kimsenin mutlak manada müridlik ve taliplik kademelerinden geçmiş olması şarttır. Günümüzde maalesef birkaç gün bir şeyhin sohbetinde bulunup kulaktan dolma birkaç kelâm öğrendikten sonra icazetsiz bir şekilde kendisini ortaya atan vekiller ve şeyhler de çoktur.

Gerçek müşid, mutlak manada ilim sahibi olmalıdır. İlimsiz kimselerin delâlete düşmeleri mutlak ve an meselesidir. Hal böyle olunca kendisini delâletten kurtaramayan, peşinden götüreceği insanları da delâlete sürükler.

Müşidlerin ilim ehli olmaları gerektiğini Cenab-ı Hakk Enbiya suresi 7. ayetinde meâlen şöyle işaret etmektedir: **"Eğer bilmiyorsanız, ilim ehli olanlardan sorun öğrenin."** Bu konu ile ilgili Resulullah (s.a.v.) Efendimizin şu hadis-i şerifi de dikkat çekicidir: **"Bu alemin yıkılmasına ve harap olmasına üç sınıf insan sebep olacaktır. Bunlar cahil sofular, fasık alimler ve zalim idarecilerdir."** Yine bu konu ile ilgili değerli bir söz vardır: **"Yarım Hoca insanı dinden, yarım tabipte insanı candan eder."**

* Bu makale Hâfız Mustafa Uzgur Hocaefendi'nin "Kadiri Yolu" adlı eserinden derlenmiştir.

DİNLEMELİK İÇİN TARATI

eş-Şeyh es-Seyyîd
Hacı Hâfız **Mustafa UZGUR**
(ÖZGÜR) Karsî (ks.)

Şerîat;
kurallar ve
bu kuralları
tam olarak bilmek ise;

Tarîkat;
bu kuralları
tam manası ile
yaşamak ve yaşatmanın
yoludur.

Değerli kardeşlerim,
Kıymetli Müslümanlar...

Peygamber Efendimiz (sav) buyuruyor ki:

Beş şey gelmeden önce, şu beş şeyin kıymetini bilin:

- İhtiyarlık gelmeden önce **gençliğin**,
- Hastalıktan önce **sağlığın**,
- Meşguliyetten önce **boş vaktin**,
- Fakirlikten önce **zenginliğin**,
- Ölmeden önce **hayatın** yani dünyada âhireti kazanmanın kıymetini bilin!

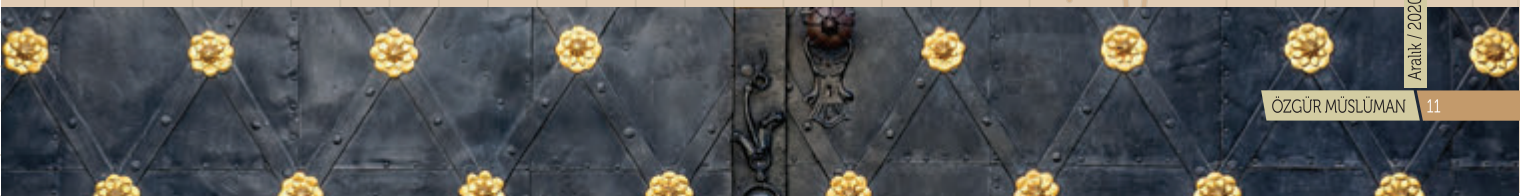

Öyle bir ortamda ve öyle bir zamanda yaşıyoruz ki, şu anda Allah (cc), camilerde İbadet ve taatlerimizi yapabilmeye, sohbetlere, zikrullah meclislerine hatta ve hatta cenaze meclislerine yani taziyelerimize bile müsaade etmiyor. Öyle bir dönemin içindeyiz ki her şey adeta Allah tarafında kısıtlanmış, kullarına yasaklanmış durumda.

Değerli kardeşlerim! İnsanoğlu bolluk zamanında elindeki tüm imkanları, kıymetleri hoyratça kullanıyor, değerini bilmiyor. Lakin elinden bu nimetler birer birer azalıp eksildiği zaman kıymetini anlıyor. Normal zamanda değerini bilmediği, kullanmadığı, görmezden geldiği, göz ardı ettiği o nimetlerin kıymetini, darlık zamanı geldiğinde anlıyor. Şimdi geldiğimiz noktada ufacık bir fırsata razıyız fakat elimizde yok.

Şuan içinde bulunduğumuz bu dönemde Efendimiz (sav) in hadisinde bahsettiği durumla karşı karşıyayız. Tüm dünyada mücadelesini verdiğimiz salgın hastalık bizlere **"Hastalık gelmeden önce sağlığın kıymetini bilmemiz"** gerektiğini en zor şekilde göstermiş bulunmaktadır. Ne yazık ki kıymetini tam manası bilemediğimiz sağlığımızı koruyabilmek için her gün insanlarla temkin ve tedbirli yaşıyoruz. Bu durumu eski haline döndürmek içinde elimizden hiçbir şey gelmiyor. Bilgisiyle, akıyla, gücüyle övünen insanoğlu aciz durumda. Sonsuz kudretin Allah'a ait olduğunun delillerini müşahede edecek bir dönemdeyiz.

Bizde şu anda Rabbimiz'e dua ve niyazda bulunuyoruz. Diyoruz ki; **Ya Rabbi!** Bizlere tekrar müsaade et, tekrar fırsat ver, ibadet ve taatlerimizi rahat rahat yapabileme fırsatı ver, senin rızanı kazanmak için yaptığımız zikirlerimizi, sohbetlerimizi ve meclislerimizi rahatlıkla kurabilmeyi, orada seni zikredebilme fırsatını müsaadesini bize tekrar ver Yâ rabbi.

Bu durum tabii ki böyle devam etmeyecek lakin bu ortamı yaşarken, bu durumdayken biz ibret alıyor muyuz, almıyor muyuz? Ona da bakmamız lazım. Allah nasıl olsa bizleri idare eder, nasıl olsa bizi affeder, nasıl olsa günahlarımızı bağışlar rahatlığından artık vazgeçmemiz lazım. Kulluğumuzun her anını ciddiye almamız lazım.

Değerli kardeşlerim! Müslüman olarak bizlerin bundan sonraki süreçte yani bu hastalıktan sonraki süreçte hastalık öncesindeymiş gibi davranmamamız lazım. Şuan ki hoyratlığımızı elden bırakarak, bize tanınan zamanı ciddiye almamız lazım. Biz kulluğumuzda ciddiyete döndüğümüz zaman, en kısa sürede Allah'ta bu musibeti, bu hastalığı, bu belayı, bu salgını bizim üzerimizden kaldıracak demektir.

Bizlerin şu an ki durumunu Yüce Allah (cc), Efendimiz döneminde geçen bir hadise ile şu şekilde özetliyor. Kur'an-ı Kerim'de buyruluyor ki; **"Ey iman edenler! 'Râinâ!' demeyin; 'unzumâ' deyin ve iyi dinleyin. Kâfirler için elem verici bir azap vardır."** ¹

Efendimizin huzuruna gelen kişilerden bazıları O'na (sav) hitap ederken **"Râinâ"** ifadesini kullanıyorlardı. Bu ifade Arapçada genellikle iki kişi veya iki zümre arasında, karşılıklı ilişkilerde; **"Bizi idare et, gözet; sen bizi gözetmezsen biz de seni gözetmeyiz"** veya **"Bizi can kulağıyla dinle; sen bizi dinlemezsen biz de seni dinlemeyiz!"** şeklinde bir anlamda kullanılırdı. Bu ise Peygamber'e karşı hitap ederken büyük bir saygısızlık ifade etmekteydi. Başka bir rivayete göre ise **"râinâ"** kelimesi İbrânî dilinde bu kelime gibi telaffuz edilen bir hakaret kelimesi bulunmaktaydı. Medineli Yahudiler hakaret maksadıyla Hz. Peygamber'e aynı kelimeyi telaffuz ettikleri için Yüce Allah bu ifadeyi Müslümanlara yasaklamıştır.

Bunun yerine “Bize bak, bize ilgi göster” veya “Bize tebliğde bulunurken mühlet ver, durumumuzu gözet ki sözünü daha iyi kavrayıp anlattıklarını öğrenebilelim” gibi daha hoş bir anlam içeren “unzurnâ” ifadesinin kullanılmasını emretmiştir.

Evet ne yazık ki günümüzde pek çoğumuz kulluğumuzda İslam’a karşı bu şekilde yaklaşıyoruz. Allah’a ve Rasül’üne dolaylı olarak Râinâ diyoruz. Bu tür pazarlıklarda bulunan bizler Allah’a; “Bizi idare et ve gözet! Eğer sen bizi idare etmezsen bizde senin dinini hakkı ile yaşamayız diyoruz.”

İşte bu hoyratlığımızın neticesinde Allah (cc) adeta bu belâ ve musibetleri, hastalıkları bizler ile meşgul ediyor. Kendisine ibadet edilecek yerleri, kendisine zikredilecek alanları bize kapattı. Müsaade etmiyor.

Ya Rabbi! biz sağlık ve sıhhatimizin kıymetini, kadrini bilemedik adeta sana bizi idare et! der noktasına geldik. Sen bizi “Râinâ” noktasından al, “Unzurnâ” noktasına getir Ya Rabbi. İslam’ı bize rahat bir şekilde yaşayabilme fırsatını tekrar ver Ya Rabbi. Kur’an-ı yaşamayı ve “beni zikredin” dediğin alanlarda, o meclislerde seni tekrar zikredebilmeyi bizlere nasip et Ya Rabbi!

Bizleri tekrar kendine yönelen, sadece senden yardım dileyen, sadece sana kulluk eden kullarının cümlesine dahil et, bizi bize bırakma, bizi nefis eline, şeytan eline bırakma Ya Rabbe’l-Âlemin.

DİPNOT:

1- Bakara; 2/104.

DİNLEMELİK İÇİN TARAT!

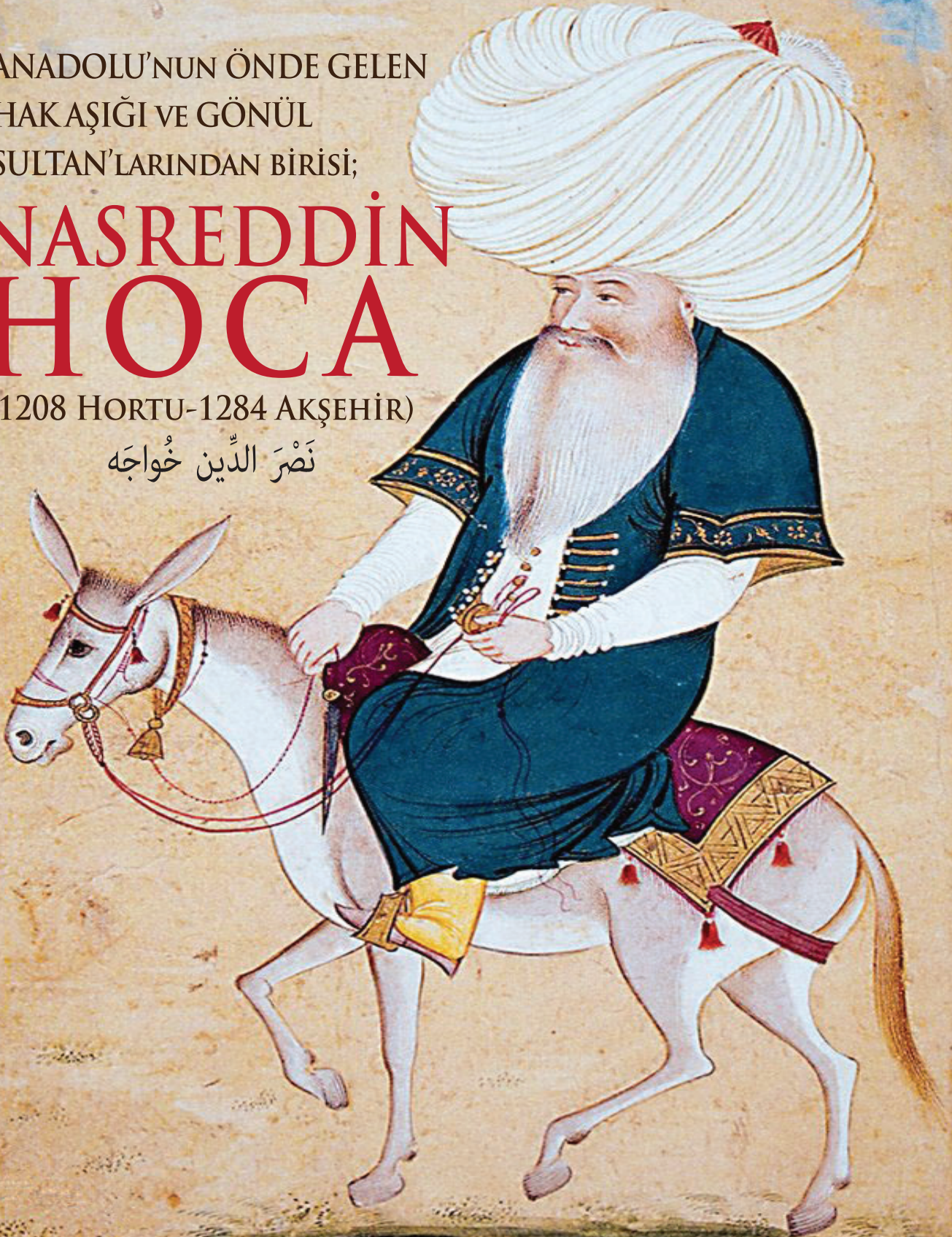

ANADOLU'NUN ÖNDE GELEN
HAKAŞIĞI VE GÖNÜL
SULTAN'LARINDAN BİRİSİ;

NASREDDİN HOCA

(1208 HORTU-1284 AKŞEHİR)

نَصْرَ الدِّينِ خُوجَاةَ

Kimilerine göre Türk-İslam kültürünün önde gelen filozoflarından, kimisine göre hazırcevap ve mizah anlayışına haiz bilge kişi, kimileri için büyük bilge ve gülmece ustası, kimi bilmez kimseler için manasız sözler söyleyen akıldan noksan bir kimse ancak hakikatte Anadolu'nun önde gelen Hak aşığı ve gönül Sultan'larından birisi **Hoca Nasreddin**.

Yapılan araştırmalara göre tam ismi **Nasrüddin Hoca Nusrat**'tır. Kabir taşlarında babasının ismi Şemseddin Baba olarak kayıtlara geçmiştir. Anadolu Selçuklular döneminde Hortu ile Akşehir çevresinde yaşayan Nasreddin Hoca; 1208 yılında Eskişehir'in Sivrihisar ilçesine bağlı Hortu köyünde dünyaya gelmiştir. Şu anda köyün ismi Nasreddin Hoca köyü olarak değiştirilmiştir.

İlköğrenimini, büyük İslam alimi olan babasından alan Nasreddin Hoca daha sonraları Sivrihisar ve Konya Medreselerinde öğrenimine devam etmiştir. Hayatının belli dönemini imamlık ve vaizlik görevlerinde bulunarak geçirdikten sonra ilim tahsilini tamamlamak üzere Akşehir'e seyahat etmiştir.¹ Adının geçtiği en eski belge olan Saltuknâme'ye göre burada **Seyyid Mahmûd-ı Hayrânî, Seyyid Hacı İbrahim Veli** gibi devrinin tanınmış bilgin ve arif mutasavvıflarından dersler almış, Sarı Saltuk'un pirdaşı olmuş, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî ile dostluk kurmuştur. Vefatından sonra O'nun neslinden pek çok alim ve değerli zât yetişmiştir. Bunların en başında Fatih Sultan Mehmet Han'ın hocası ve İstanbul'un ilk kadısı Sivrihisarlı **Hızır Bey** gelir. Hızır Bey, Nasreddin Hoca'nın torunudur.

Nasreddin Hoca, öğrenimini tamamladıktan sonra bir süre daha Akşehir'de ikamet etmiş daha sonra Anadolu'nun çeşitli yerlerinde hocalık, katiplik, müderrislik, kadılık ve mahkemelerde bilirkişilik yapmıştır.

Çin-Özbekler ve Kırgızlar'ın gözüyle **Afandi, Afanti**; Almanlar, Bulgarlar, Fransızlar, Macarlar, Sırplar, Sefarad Yahudileri, Ruslar, Yunanlar için **Hoca Nasreddin**; Pakistan'da **Molla Nasreddin**, Rumlar tarafından **Aslâni Hoca** yada **Gasdâni Hoca**; Araplar için **Cuhâ, Cohâ**; Kazakların ifadesi ile **Kojanasır** olan Nasreddin Hoca'nın fikirleri ve adına anlatılan hikayeleri zamanla tüm Anadolu, Avrupa ve Orta Asya'ya yayılmış, etkileri genişlemiştir.

Fıkralarının tamamında sağlam bir dünya görüşü olan Nasreddin Hoca, yıkıcı değil yapıcıdır. İnsanı önce güldürür, sonra düşündürür. Her sözünde bir hikmet vardır. Günlük hayatın her safhası onun fıkralarında yer alır. Nasreddin Hoca, Türk milletinin mizah anlayışının ve zekasının sembolüdür. Efsaneleşmiş bir halk insanıdır.

Yazıya geçirilmiş ilk Nasreddin Hoca hikayesi 1480 tarihli Sarı Saltuk'un hayatını anlatan **Ebu'l Hayr Rumi**'nin Saltuknamesinde bulunur. '**Saltukname**', Fatih Sultan Mehmet'in oğlu Cem Sultan'ın şehzadeligi esnasında verdiği talimat üzerine Ebu'l Hayr Rumi tarafından yedi senelik bir çalışma sonucunda Türk Sözlü geleneğinden toplanarak 1480 yılında tamamlanmış ve kitaplaştırılmıştır.

Nasreddin Hoca hakkında yazılan ilk kitap olan Hikayât-ı Kitab-ı Nasreddin de 43 fıkra varken, 1676 da yazılan kitapta 112, 1822 de 160, 1958 de ise 445 Nasreddin Hoca fıkrası tespit edilmiştir. Nasreddin Hoca adına addedilen yazılı anlatılar yüzyıllar içerisinde; onlarla ifade edilen sayılardan binlere kadar çıkmıştır.² Bu durum, tarihi Nasreddin Hoca'nın kişiliğine uygun fıkraların, daha sonra adına bağlanan fıkralardan ayrılması hakkında çalışmalar yapılması sonucunu doğurmuştur. Konu üzerine eğilen Türk dünyasındaki araştırmacılar; gerçek fıkraların ona atfedilen diğer fıkralardan ayırmanın zor olmadığını belirtmişler; içerisinde içki ihtiva eden, iffetsizlik içeren, kendisini budala veya cimri olarak gösterilen fıkraların Nasreddin Hoca'ya ait olmasının mümkün olmadığını savunmuşlardır.

Netice itibarıyla Nasreddin Hoca, halkın duygu ve görüşlerini gülmeceyle dile getiren gerçek bir tasavvuf bilgini, bize göre de yaşadığı zamanının Mürşid-i kâmilidir. Gerek geçmişte gerekse şimdi; köylüsünden şehirlisine her Türk ferdi Nasreddin Hoca'nın diliyle kendi sesini duyurmuştur ve duyurmaya devam etmektedir.³

Onun menkıbelerinden alınacak dersler aslında bizlerin gözüyle gördüğünden çok daha fazladır. Birçok insanın fıkra olarak ifade ettiği ancak bizlere göre içerisinde birçok ibretler ve tasavvufi düsturlar barındıran bu menkıbelerden bir tane örnek vererek konuya açıklama getirmek isteriz.

Rivayete göre yedi kör bir nehir kenarına gelmişler; karşı tarafa geçmek istiyorlar, fakat nehrin geçit yerini bilmiyorlar, göremiyorlar. Orada beklerden, ayak seslerinden anlıyorlar ki bir adam suyun öbür yakasından kendilerine doğru geliyor. Soruyorlar:

-“**Sen kimsin?**” Adam,

-“**Ben Nasreddin Hoca'yım**” diyor. Körler;

-“**Peki, sen suyun geçidini biliyor musun?**”

-“**Evet biliyorum**”

-“**Madem, sen suyun geçidini biliyorsun, bizi de geçir, sana para verelim**” diyorlar.

Hoca onlara;

- Olur, diyor. “**Adam başına iki mangır (kuruş) alırım.**” Körler razı oluyorlar. Hoca onlara;

- “**Gözü bir parça ışık gören, elimden tutsun.**” diyor.

Körler Hoca'nın dediği gibi yapıyorlar. Hoca önde, körler arkada, el ele nehrin ortasına gelince, sondan iki körün ayakları kayıyor, suya gidiyorlar. Arkadaşları feryadı basıyorlar:

-“**Hocam, Aman iki arkadaşımız suya gitti.**” Nasreddin hoca dönüyor ve şöyle cevap veriyor;

-“**Ne bağıyorsunuz be. İki kör suya gittiye dört mangır eksik verirsiniz.**”

Bu hikâyeyi sadece metnine bağlı kalarak okur ve zahiri açıdan izahını yapmaya çalışırsak, Hoca'nın suya düşen körlerin sorumluluğunu üzerinden atabilmek ve bu vazifeyi başaramamasının üzerini örtmek için mizah dolu bir cevap verdiği sonucuna ulaşırız. Ancak O'nun mutasavvıf yönü ön plana alınır ve o gözle hikâye incelenirse ulaşılabilecek sonuç tamamen farklıdır.

Bu dünya hayatında manevi gözü açılmayanların değerinin; iki mangır bile etmeyeceği, açık ve net izah edilmiştir. İşte geldik işte gidiyoruz. Hatta gelmedik ki gidelim diyebileceğimiz bu âlemde, mânevi gözlerin açılması için yapılacak çalışmalar bizler için en büyük kazanç olacaktır.

Diğer taraftan **körlük iki çeşittir**. Birisi zâhiri, diğeri mânevi gözlerin körlüğüdür. Zahiri körlük belli, bir kimsenin etrafı ve önünü görememesi onun kör olduğunun işaretidir. Manevi gözlerin kapalılığı da, insanın kendi yokluğunu idrak edememesi, yani fenâfillah a uğrayıp Allah'ta yok olmamasıdır. Hakikatten uzak kalıp Rabbini görememesidir.

Hiç durmadan akan nehir ise zaman nehridir. Bu nehirden ancak Nasreddin Hoca gibi bir kâmilin elinden tutmak suretiyle geçilebilir. Nehirden geçemeyip suya düşenlerin kıymeti ise sadece iki mangırdan ibarettir. Buradaki iki mangırdan murat suya düşenlerin hem zâhirde hem de bâtında ismi esamesi okunmayan çok değersiz birer varlık olduğunu ifade eder.

Bu nedenle, yapılacak olan tek şey; fırsatların çok iyi değerlendirilmesidir. Ölüm kapıyı çalmadan, gerçek bir kâmilin kontrolünde, **"Ölmeden önce ölme"** zevkini tadararak zaman nehrinden geçmeye çalışılmalıdır.

Bu zevkten mahrum kalmanın karşılığı, sadece iki mangır olan bir ömür de günü gün ederek geçirilecek olursa; **"Bu dünyada âmâ olan ahirette dahi âmâdır."** ve **"Dünya ahiretin tarlasıdır."** hadislerinde de izah edildiği üzere dünya tarlasında (Fenâfillah mertebelerinde) gözü kapalı yaşayanlar, ahirete (Bekâbillah'a) kör olarak geçmek zorunda kalırlar. Netice itibari ile dünyayı remzeden Fenâfillah mertebelerinde gözü açılmayanlar Bekâbillah makamlarına henüz geçemedi suda boğulurlar.⁴

Ayrıca hikâyede Nasreddin Hoca Mürşid-i kâmilî, yedi kör ise nefsin yedi mertebesini ifade eder. Nefsin bu mertebelerinin farkına vararak kör olan gözleri aydınlatmadan geçilmeye çalışılan hayat nehrinde kayıpların olması çok normaldir. Nefsin her isteğinin ve arzusunun mânevi alemde değersiz olduğu Hoca'nın ifadesi ile iki mangır ettiği de son derece açık izah edilmiştir.

İşte, Nasreddin Hoca'nın anlatılan her kıssası bahsettiğimiz bu hikayedeki gibi tasavvufî izahlara muhtaç birer hayat dersinden ibarettir. Bu sebeple Hoca hakkında okuduğumuz her satırı bu gözle tekrar gözden geçirip, bu manaları çıkarmaya çalışmalıyız. Kendi topraklarımızda yetişmiş, ümmeti İslâm kaidelerine yönlendirmeye çalışan bu zâtları daha iyi anlamak için gayret sarf etmeliyiz.

DİPNOTLAR:

- 1- Nusrettin Albayrak; İslam Ansiklopedisi (Dia), 32. Cilt, 2006, s.418.
- 2-<http://www.eskisehir.gov.tr/nasreddin-hoca> (Eskişehir Valiliği)
- 3-Nahit Sertdemir, Nasreddin Hoca, Ensar Yayınları, 3. Baskı, s.237-238.
- 4-Nahit Sertdemir, Nasreddin Hoca, Ensar Yayınları, 3. Baskı, s.237-238

ÂHİR ZAMAN GENÇLİĞİNİN FAZİLETİ

Varlığını, İ'lâ-yi kelimetullah davasına adanmış, İslam'a gönül vermiş, İslam yiğitleri..! Allah'ın selamı ve rahmeti her iki cihanda da üzerinize olsun.

Ey Âhir zamanda yaşayan genç kardeşlerim; Aklımıza zaman zaman gelebilir, neden Âhir zaman da dünyaya geldik, neden bizler Ashab-ı Güzin döneminde yada tabiinlerin, müçtehitlerin, Ârif-i Billâh'ların yer yüzünde çok fazla olduğu veya günahların

daha az, insanlığın isyanda daha az vakit geçirdiği zamanlarında dünyaya gelmedik, Acaba onlar, daha çok mu seviliyorlardı veya çok mu şanslı idiler, diye aklımıza zaman zaman gelmiştir ve ister istemez üzüntü duyduğumuz da olmuştur.

Evet, İnsanın aklına gelmez de değil. Acaba bizler, Allah ve Resûlü tarafından daha az mı seviliyoruz. Kıymete mi, layık değiliz diye düşünce hâsıl olabilir.

Bakalım işin aslı nedir? Rabbimizin muradı nedir? Aklımıza ve gönüllerimize karar eyleyelim.

Allah ü Teâlâ hazretleri, Cebrail (as), yarattığında çok büyük, çok heybetli ve haşyetli yaratmıştır. Allah Resûlü (sav) den sonra, manevi âlemde yaratılanların en büyüğü ve haşyetlisi idi. Cebrail (as) yaratılış hilkatindeki bu yüceliğini kendin de görünce, Allah'a şükretmek için, 2 rekât şükür namazı edâ etmiş, kılmış olduğu bu 2 rekât namaz ise, tam 4 bin ahiret senesi sürmüştür. Namazdan sonra; **"Ya Rabbi! Kâinat yaratıldığından beri acaba böyle namaz kılan başka bir kulun var mı?"** diye sormuştur. Cenâb-ı Allah (cc) ise şöyle buyurmuş: **"Ahir zamanda gelecek Ümmet-i Muhammed'den bir kulum, 2 rekât namaz kılacak; hatayla, kazayla, her türlü düşüncelerle, kaç rekât kıldığını bilmeyerek kılacak. Onun birkaç dakikada kıldığı 2 rekât senin 4000 senede kıldığın namazdan, katımda daha makbul olacak.**

Cebrail (as) hayretle sorar; **"Ya Rabbi... Neden onların namazları bu kadar kıymetli olacak?"** Cenâb-ı Hak (cc) şöyle buyurur; **"Çünkü onlar, düşmanımı yıkarak huzuruma gelecekler. Sende düşman yok ki! Dünya sevgisinden uzaklaşacaklar, Nefislerinin şerrinden kurtulmaya çalışacaklar, şeytanın vesvesesine aldanmayıp 'Allah ü Ekber' diyecekler! Onlar emirlerime itaat edecek Allah ve Resulünü her şeyden üstün tutacak ve seveceklerdir."**

Ey sevgili gençlik şunu da iyi bilelim ki, yarın kıyamet koptuğunda, cennete girmeye hak kazanan Müslümanları, Efendimiz (sav), **"Cennette elinde altın tasla Kevser suyunun başında bekler, oraya gelenlere Kevser suyundan ikram eder."** Her Cennet ehli, Biiznillah, Allah Resulünün elinden ikram ettiği Altın tasta Kevser suyunu içer. Ama Cenâb-ı Resûlullah, ahir zaman gençlerini görünce, elindeki tası bırakır.

Bunu görenler; **"Ya Resulullah (sav), onlara Kevser suyundan vermeyecek misin?"** diye sorarlar. Resulullah (sav), ise, **"Âhir zamanda alınıcı secdeye koyan gençlerle arama altın tası koymak istemiyorum, onlara elimle ikram edeceğim"** buyurur.

Evet, genç kardeşlerim, Allah ve Resulünün, siz ahir zaman gençliğine vermiş olduğu sevgi ve kıymet ne kadar yücedir. Allah ve Resulü yaradılışımızdan bu yana, ruhlarımıza âşık olmuş ve kendilerine âşık olmamızı iştihakla beklemektedirler. Bilmemiz gerekir ki, biz bu fani dünyada gafletle yaşarken. Bizi her an zatına yönelmeyi ve kendilerine âşık olmayı bekleyen Allah ve Resulü var.

Allah Resulü (sav) bir gün ashabına buyurdular ki: **"Beni görmedikleri halde bana iman eden kardeşlerimi görmeyi çok isterdim".**

Ey Allah'ın Resulü sen bizleri çok seversin ve çokça arzularsın da bizler durur muyuz, **"Anamız Babamız sana feda olsun Ya Resullullah"** Hz. Allah, Melaikeleri ve Yaratmış olduğu 18 bin âlemi şahit olsun ki, bizde seni çok seviyoruz, bizlerde seni görmeyi çok arzuluyoruz. Ve ellerimizi açıp da dua ediyoruz. Ve diyoruz ki;

Yarab! Bizleri, Yüce Resullullah'ın, himmetlerinden, şefaathlerinden, nazarlardan mahrum eyleme, Bizleri her iki cihanda rızasını kazanmış ümmetlerinden eyle, Livâü'l-Hamd sancağı altında, Kevser havuzunun başında, Cennetten, Cemalini seyrederken O'nu bizden bizi O'ndan ayırma Yarabbi! Gönlümüze, Resul-ü Kibriya efendimizin sevgisini ve aşkını yerleştir. Yarabbi! O'nu bizden razı eyle yarabbi. Amin.

NASIL OLUR ALLAH'IM

*Seni bilmekle bu hayat, can bulacaksa
Seni aramakla bu hayat, can bulacaksa
Seni sevmekle bu hayat, can bulacaksa
Senin aşkına ermek, ya nasıl olur, Allah'ım*

*Bütün âşıklar, yokluk şarabından içtiler
Aşk sarhoşu olup, can-ı candan geçtiler
Bedene sığmadılar, sonsuzluğa erdiler
Senin sarhoşun olmak, ya nasıl olur, Allah'ım*

*Bildim, aradım, sevdim, aşkınla yanmak isterim
Aşkınla yanan külümü, yolunda savurmak isterim
Seyri sülük yolunda, Kemâle ermek isterim
Sana canımı vermek, ya nasıl olur, Allah'ım*

*Bin canım olsa da bin defa, can versem
Seni seven dostlarınla, sana yürümek istesem
Lütfü sırrındır senin, yakınlığını istesem
Senin vuslatına ermek, ya nasıl olur Allah'ım.*

Fatih OĞUZ

Efendimiz (sav)den Dualar

اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي جَسَدِي وَعَافِنِي فِي بَصَرِي وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنِّي
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Allahümme 'âfini fi cesedî ve 'âfinî fî basarî ve'c'alhü'l vârise minnî
lâ ilâhe illâllahu'l-halîmu'l-kerîmu subhâne'llahi rabbi'l-'arşı'l-'azîm
ve'l-hamdü li'llahi rabbi'l-'âlemîn.

*Allah'ım! Bedenime sağlık ver, gözüme sağlık ver, sağlığı benim varisim kıl
(son nefesime kadar beni sağlıklı eyle).*

Halîm ve kerîm olan Allah'tan başka ilah yoktur.

Ulu arşın sahibi Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ederim.

Her türlü övgü âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.

Hadîs-i Şerîf- Tirmizî; Deavât, 66.

el-Velî

Ey kendisine duyulan sevgiye karşılık veren,
kendisini sevenlere dost olan Allah (cc).

أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ
 “Ey gökleri ve yeri yaratan! Sen benim dünyada da âhirette de Velî’msin.
 Benim canımı Müslüman olarak al ve beni iyi kulların arasına kat!”
 (Yusuf; 12/101)

Sözlükte “bir şeye çok yakın olmak, bir kimseyle yan yana bulunmak” anlamındaki vely ile “birinin işini üstlenmek; bir ülkeyi yönetmek, yardım etmek, sevmek” mânâlarındaki velâyet (vilâyet) kökünden türeyen velî “yardımcı, dost” demektir.¹

Kur’ân-ı Kerîm’de yirmiyi aşkın âyette (bir yerde “vâlî”) Allah’a nisbet edilerek O’nun müminlerin dostu, koruyucusu olduğu bildirilmekte, bunların bir kısmında peygamberlerin ve müminlerin Allah’ı velî edindikleri belirtilmektedir. Dokuz âyette velînin çoğul şekli evliyâ da bu mahiyette geçmektedir.²

Velî ile vâlî isimleri Tirmizî ve İbn Mâce’nin esmâ-i hüsnâ listelerinde yer almaktadır.³ Kur’an’da inanç birliğinin soy birliğinden önce geldiğini bildiren âyetlere paralel olarak⁴ Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: **“Babamın müslüman olmayan soydaşları dostlarım değildir; benim dostum Allah ve sâlih müminlerdir”**⁵

Allah kendisine dost olanın velisidir. Dinine yardım edene de yardım edendir. Allah, zalimleri rahmetinden irak eylemiştir. Çünkü onlar kendi nefislerine zulmettiler, haksızlık yaptılar. Kendi kendilerine yaptıkları zulüm yüzünden onların velisi olmayan Allah, onlara yardım edecek de değildir.⁶ Allah Kur’an-ı Kerîm’inde şöyle buyurur. **“Allah dileyeydi, onları (aynı dine mensup) bir tek ümmet yapardı.**

Fakat O, dilediğini rahmetine sokar. Zalimlerin ise bir dost ve yardımcısı yoktur.”⁷

Zeccâc, “Allah iman edenlerin velisidir” meâlindeki âyette⁸ geçen velî kelimesine “yardımcı” mânâsı verip çocuğun bakımı ve yetiştirilmesini velîsinin üstlenmesi gibi Cenâb-ı Hakk’ın da müminlere dünyada yardım ettiğini, âhirette de mükâfatlarını bizzat vereceğini söylemiştir. Ebû Mansûr el-Mâtürîdî, aynı yorumu yaptıktan sonra velînin **“en yakın, en münasip”** anlamındaki evlâ mânâsına da gelebileceğini belirtmiştir, çünkü müminlerin bütün ümit ve yönelişleri Allah’adır.⁹

Abdülkerîm el-Kuşeyrî velînin şeklindeki anlamını, **“Allah velîlerinin O’nun dinine yardım etmeleri ve kendisine itaati temsil eden gruplar içinde bulunmaları”** şeklinde yorumlamıştır. Kuşeyrî’ye göre Allah’ın dost edindiği kimsenin alâmetlerinden biri O’nun tarafından kötülüklerden korunup arzularının yerine getirilmesi, diğeri de Hak dostlarının gönüllerine sevgisini yerleştirmesidir. Fahreddin er-Râzî, kulun velî isminden nasibinin Allah ile müşterek dostluğunun devamını sağlamak için kendisine düşen görevi yerine getirmesi olduğunu belirtir. Bu görev de Allah’tan başka her şeyden yüz çevirmek ve bütün varlığıyla O’nun azamet nuruna yönelmekle yerine getirilebilir.¹⁰

Velîyy olan Allah, mülkü ile ilgili sırları, incelikleri, hassasiyetleri en iyi şekilde bilir. Zira emrinin en muhkemleri O’nun kudreti altındadır.¹¹

Rabb’ini dost kabul eden velî kulların da bazı özelliklerinden Kur’an-ı Kerîm’de bahsedilir.

الْوَلِيُّ

Bunlar; Allah dostu, sevgili kulu, iman ve takvâ sahibi kimseler olup, kulluk görevini hakkıyla yerine getiren ve O'nun rızasını hak eden, görüldükleri zaman Allah akla gelen iyi kullardır.¹² Yüce Allah (cc) vahyinde kendisine dost olanları şu şekilde tanımlar;

"Bilesiniz ki Allah dostlarına asla korku yoktur; onlar üzüntü de çekmeyecekler. Onlar ki, iman etmişler ve takvâyâ ermişlerdir, işte onlara hem bu dünya hayatında hem de âhirette müjdeler olsun! Allah'ın sözlerinde değişme olmaz; (öyleyse) en büyük kazanç budur."¹³

Yine Kur'an- Kerim'de, Hz. Meryem'e çeşitli rızıkların verilmesi, Hz. Süleyman'ın yakınlarından kendisine ilim verilen bir kimsenin göz açıp kapayıncaya kadar kraliçenin tahtını getirmesi; rivâyetlerde ise yolculuğa çıkıp yağmura tutulan bir mağaraya sığınan ve burada mahsur kalan üç arkadaşın duâ ederek buradan kurtulması velâyet ve kerâmet makamlarının örneklerindedir. En büyük kerâmet ise, herhangi bir velinin hayatı boyunca iman ve istikâmet üzere hayatını sürdürmesidir.¹⁴

İslam yolunda ilerlememizde bizlere kılavuzluk eden Hâfız Mustafa Efendi hazretlerine göre, hayırlı amellerinden ve sadece rızallah'î gözeterek yapmış oldukları İslam yolundaki hizmetlerinden ötürü Allah'ın velî kullarına muhabbet duymak kişiyi Allah'a yakınlaştırır. Sâlih kullara muhabbet duymak imânın alâmetlerinden bir tanesidir. Onlardan hoşnut olmamak ise imânî zayıflıktır. Zîrâ Efendimiz (sav); **"Ensâr'ı sevmek imandır."** buyurmaktadır. Bundan ötürü ehliullahı sevmek sadece Allah'ın rızasını kazanmak gayesi ile gerçekleşmelidir.¹⁵

DİPNOTLAR:

- 1-Lisânü'l-Arab, "vly" md.; Kâmus Tercümesi, IV, 1223-1226
- 2-Bekir Topaloğlu, TDV İslâm Ansiklopedisi (DİA), 2013, c. 43, s.24.
- 3-"Da avât", 82; "Du â", 10.
- 4-et-Tevbe 9/24; el-Mücâdile 58/22.
- 5-Buhârî, "Edeb", 14; Müslim, "İmân", 366.
- 6-Hüseyn Akil, ter. Hamidullah Ünal, Esmâ-i Hüsnâ Şerhi, Ravza Yayıncılık, s.596.
- 7-Şurâ Suresi, 8.
- 8-el-Bakara 2/257
- 9-Bekir Topaloğlu, TDV İslâm Ansiklopedisi (DİA), 2013, c. 43, s.24; Te' vilâtü'l-Kur'an, I, 161-162.
- 10-Bekir Topaloğlu, TDV İslâm Ansiklopedisi (DİA), 2013, c. 43, s.25.
- 11-Hüseyn Akil, ter. Hamidullah Ünal, Esmâ-i Hüsnâ Şerhi, Ravza Yayıncılık, s.599.
- 12-Ramazan Altıntaş, Allah'ın Güzel İsimleri Esmâü'l-Hüsna, Nasihat Yayınları, Haziran, 2016, s.258.
- 13-Yunus Suresi, 62-64.
- 14-Ramazan Altıntaş, Allah'ın Güzel İsimleri Esmâü'l-Hüsna, Nasihat Yayınları, Haziran, 2016, s.259.
- 15-Mustafa Uzgur, Velâyet Bağının Güllü Hâfız Mustafa Uzgur Karsî, 1.Baskı, s.173.

GÖRÜŞLERİ KUR'AN AYETLERİ İLE TE'YİT EDİLEN SAHABÎ; —————— —————— HZ. ÖMER (RA)

Hz. Ömer'in (r.a) soyu baba tarafından Mekke'de Adî b. Kâ'b kabilesine ulaşır. Babası Hattab bin Nüfeyl ile annesi Hanteme bint Haşim, Beni Mahzûm kabilesindedi. Ailesi orta sınıfa mensuptu. Babası tüccardı ve kabilesinde zekâsıyla meşhurdur, putperest idi. Hz. Ömer (r.a) çocukluğundan itibaren deve çobanlığı yapmaya başladı. Ömer: "**Babam çok acımasızdı. Develeri güderken dinlenmek için işi bıraktığımda beni döverdi**" demiştir.

Ömer küçük yaşta okuma yazma öğrendi. İslam öncesi dönemde okur yazarlık nadiren vardı. Arap edebiyatı ve şiirle ilgilendi. Ömer ergenlik döneminde ata binme, dövüş sporları ve güreş öğrendi. Uzun boyu ve fiziksel üstünlüğü ile iyi bir güreşçiydi. Ayrıca iyi bir hatip olduğundan babasının yanında kabileler arası anlaşmazlıklarda hakemlik yaptı. Tüccarlık yaparken Roma ve Pers şehirlerine gitti ve buradaki düşünürlerle tanışma imkânı bulmuş oldu.

İslâm İle Şereflenmesi

Kureyş'in ileri gelenlerinden putperestliğe bağlı kalarak önceleri Hz. Peygamber'e ve İslâmiyet'e karşı düşmanlık gösteren, bilhassa kabilesinden Müslüman olanlara işkence yapan Ömer bîsetin 6. yılında (616) Müslüman oldu.¹ Onun Müslüman oluşuna dair kaynaklarda iki rivayet bulunmaktadır. Hemen hemen bütün kaynaklarda yer alan meşhur rivayete göre Hamza'nın İslâm'ı kabulünden sonra Ömer, Hz. Peygamber'i öldürmek üzere yola çıkmış, yolda karşılaştığı Nuaym b. Abdullah'tan kız kardeşi Fâtıma ile kocası Saîd b. Zeyd'in de Müslüman olduğunu öğrenince onların evine gitmiştir. Onları Tâ-hâ sûresini okurken bulmuş, okuduklarını kendisine vermelerini istemiş, ancak bu isteği reddedilince kız kardeşini ve eniştesini dövmüş, kardeşi kendilerine Kur'an öğreten ve Ömer'den saklanan Habbâb b. Eret'i de çağırarak Müslüman olduklarını Ömer'in yüzüne karşı söylemiştir.

Bunun üzerine gönlü İslâm ile yumuşayan Ömer Müslüman olmaya karar vermiş, Habbâb'dan Resûlullah'ın Erkâm'ın evinde olduğunu öğrenip oraya gitmiş ve kendisine biat ederek Müslüman olmuştur.² Hz. Ömer'in Müslüman oluşunun Resûl-i Ekrem'in, **"Yâ rabbi! İslâmiyet'i Ömer b. Hattâb veya Amr b. Hişâm (Ebû Cehil) ile teyit et"** duasının bir tezahürü olduğu belirtilmektedir.³ Başka bir rivayette; Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: **"Allah'ım, şu iki adamdan -Ebû Cehil ve Ömer b. Hattâb'tan- sana en sevimli olanı ile İslâm'ı güçlendir."** Rasûlullah (s.a.v.) sözünü şöyle sürdürdü: **"O iki kişiden Allah'a sevimli olanı Ömer'di."** Hz. Ömer Müslüman olduğu gece Ebû Cehil'in evine giderek İslâm'ı kabul ettiğini bildirdi. O'nun İslâmiyet'e girmesinden sonra Müslümanlar ilk defa Kâbe'de toplu olarak namaz kıldılar.⁴

Müslümanlar Medine'ye hicret etmeye başlayınca Ömer de yanında ağabeyi Zeyd, oğlu ve Abdullah başta olmak üzere akraba ve arkadaşlarından oluşan yirmi kişilik bir kabileyle Mekke'den ayrılp Kubâ'ya gitti ve Rifâa b. Abdülmünzir'in evine misafir oldu.

Resûl-i Ekrem, Ömer'i Mekke'de Ebû Bekir'le, Medine'de Benî Sâlim kabilesinden İtbân b. Mâlik ile kardeş ilân etti. Hz. Peygamber'in Medine'ye gitmesinden sonra diğer birçok muhacir gibi Kubâ'da oturmaya devam eden Ömer, gün aşırı Medine'ye giderek Resûlullah ile görüşür, gitmediği günlerde İtbân gider ve akşamları yeni nâzil olan âyetlerle Hz. Peygamber'den öğrendiklerini birbirlerine anlatırlardı.⁵

Katıldığı seriyyeler dışında Resûl-i Ekrem'in yanından hiç ayrılmayan Hz. Ömer kumandanlığını Resûlullah'ın yaptığı bütün savaşlarda, Hudeybiye Antlaşmasında, Umretü'l-kazâ ile Vedâ haccında bulundu. Hudeybiye Antlaşması'nda yer alan ve ilk bakışta Müslümanların aleyhine gibi gözükene; "Müslümanlar Kabe'yi o yıl ziyarette bulunamayacakları, ondan sonraki dönemlerde ziyaretlerini yapabileceklerine" dair şartları içine sindiremedi. Bu antlaşmanın Feth sûresinde **"Feth-i mübîn"** olarak nitelendirilmesini de anlamakta güçlük çekti ve Medine'ye dönme kararını bir türlü kabul edemedi. Kendisini Hz. Ebû Bekir ikna etti; daha sonra antlaşmanın sonuçlarını görünce bu tavrından dolayı çok pişmanlık duydu.

Mekke'nin fethinde, İslâm ordusu henüz şehre girmeden Hz. Peygamber'in çadırına gelen Kureyş reisi Ebû Süfyân'ın putları övdüğünü duyunca karşı çıktı ve onun Müslüman olmasında rol oynadı. Fetih'ten sonra erkeklerden biat alan Resûl-i Ekrem; kendisi adına Kureyşli kadınlardan biat almasını ona emretti. Ayrıca Kâbe'deki resimleri imha vazifesini de yerine getirdi. 630 yılında Tebük Gazvesi öncesinde ordunun teçhizi için malının yarısını bağışladı.

Resûl-i Ekrem'in vefatı sahâbiler arasında büyük bir üzüntü ve şaşkınlık meydana getirmiş, Hz. Ömer Mescid-i Nebevî'de, **"Resûlullah ölmemiştir! Allah onu muhakkak ki tekrar gönderecektir."** sözleriyle duygularını ifade etmiş, kendisini ve diğer sahâbileri Hz. Ebû Bekir ikna etmiştir.⁶ Hz. Peygamber'in vefatı

üzerine Medineli Ensar'ın Sakifetü Benî Sâide topraklarında toplanarak halife seçimi konusunu görüştüğünü öğrenen Ömer, yanına Ebû Bekir ile Ebû Ubeyde b. Cerrâh'ı da alıp oraya gitti. Hz. Ebû Bekir onlara Ömer'i veya Ebû Ubeyde'yi halife seçmelerini teklif etti. Ancak Ömer ve Ebû Ubeyde, o varken bu görevi üstlenemeyeceklerini belirterek Ebû Bekir'e biat ettiler. Hz. Ömer ertesi gün Mescid-i Nebevî'de bir konuşma yaparak Müslümanlardan Kur'ân-ı Kerim'e sanlmalarını ve Ebû Bekir'e biat etmelerini istedi. Hz. Ebû Bekir'in hilâfeti döneminde Hz. Ömer (ra) ona müşavirlik ve kadılık yaptı.

Halife Oluşu

Hz. Ebû Bekir namaza çıkamayacak derecede hastalanınca imamlik görevini Ömer'e bıraktı ve onu yerine halef tayin etmek üzere Abdurrahman b. Avf, Saîd b. Zeyd, Osman b. Affân, Üseyd b. Hudayr gibi sahâbilerle istişareye başladı. Bunlardan bazıları Hz. Ömer'in sert mizacını ileri sürerek çekincelerini dile getirdiler. Halife görüşmelerini tamamladıktan sonra Hz. Osman'ı çağırarak bu hususta bir ahidnâme yazdırıp mühürledi; yanına Ömer ile Osman'ı alıp Mescid-i Nebevî'ye gitti ve halka şöyle dedi:

“Sizin için halife seçtiğim kişiye razı olur musunuz? Bir yakınımı tayin etmedim. Allah'a andolsun ki bütün gücümle düşünüp taşındım ve Ömer b. Hattâb'ı uygun buldum; onu dinleyin ve ona uyun” orada bulunanların hepsi bu hitaba olumlu cevap verdi.

Hz. Ömer (r.a) döneminde Bizanslılarla gerçekleştirdiği Yermük, Halep, Ecnadin, Demirköprü, Dathin, Firazve, Karyeteyn muharebeleri ile Mısır, Suriye, Lübnan ve Filistin'i; Sasaniler ile yaptığı Köprü, Nihavend, Kadisiye muharebeleri sayesinde de Irak'ın tamamı ve İran'ın büyük bir kısmı fethetti.

Hz. Ömer (r.a) hilafeti döneminde İslam devleti sınırları genişledi ve güçlendi. Hz. Ömer adaletli bir halife idi. Devlet Memurlarını ve valileri her zaman kontrol ederdi. Beytül-mal'ı Müslümanlar arasında eşit bölüştürmüştür. Kendisi ise yoksul bir hayat biçimini tercih etmiştir. Hz. Ömer kul hakkına riayet hususunda çok hassas davranmıştır. Onun bu hassasiyeti kendisinden sonra iş başına gelecek halifeye zimmilerin hukukuna riayet edilmesi ve onlara verilen taahhütlere uyulmasına dair vasiyetinde görülür.

O'nun adaletli yaşamı şu örnek ile daha iyi anlaşılabilir;

Hz. Ömer halife iken bir gece makamına ashaptan bir kimse gelir. Selam verip oturur. Hz. Ömer sahabe efendimizin selamını alır. Fakat işiyle meşgul olmaya devam eder, hiç konuşmaz. Sahabe ile alakadar olmayan Hz. Ömer işini bitirdikten sonra önündeki mumu söndürür ve bir başka mum yakar. Daha sonra misafiri ile ilgilenmeye başlar. Sahabe sorar; **“Ya Ömer, niçin benimle o mumu söndürüp diğer mumu yaktıktan sonra konuşmaya başladın.”** Hz. Ömer cevap verir; **“Evvelki**

**mum devletin hazinesinden alınmış bir mumdu. O yanarken özel işlerimle meşgul olsaydım Allah katında bundan mesul olur-
dum. Onun için kendi birikimimden almış
olduğum mumu yakıp senle ilgilendim. Bu
cevabı işiten sahabenin gözleri yaşarır.
Ellerini kaldırarak şöyle dua eder. "Ya Rabbi!
Hattab oğlu Ömer'i bizim başımızdan eksik
etme."**

Savaşlarda Müslümanların zarara uğramaması için gerekli tedbirleri alır, valilere de bu doğrultuda emirler verirdi. Onun savaşları Medine'den takip ettiği ve gelişmelere odaklanmış olduğu görülmektedir. Medine'de hutbe okurken İran cephesinde savaşmakta olan kumandanı Sâriye'ye, **"Ey Sâriye! Dağa çekil, dağa!"** diye hitap ettiği ve kumandanının bunu duyarak emri yerine getirip ordusunu kurtardığı kaynaklarda aktarılır.⁷ Resûlullah onun hakkında, **"Sizden önceki toplumlarda Allah'ın kalplerine ilham verdiği kimseler vardı. Eğer benim ümmetimde de böyle kimseler varsa -ki şüphesiz vardır- muhakkak Ömer de onlardandır"** demiştir.⁸

Hz. Ömer toplumu ilgilendiren bir konu ortaya çıkınca halkı Mescid-i Nebevî'ye çağırır, iki rekât namaz kıldıktan sonra minbere çıkıp konuyu halka açardı. Halkın soru sormasına ve haklarını aramasına imkân tanır, kendisinin eleştirilmesini isterdi. Emir bi'l-ma'rûf nehy-i ani'l-münker esasına bağlı kalarak halifelik vazifesini yerine getirmekte çok büyük hassasiyet gösteren Hz. Ömer bütün emir ve yasakları önce kendi şahsında uygular, halka verdiği emirleri aile mensuplarına da söyleyerek bunlara riayet edilmesini isterdi. Hz. Ömer namaz kıldırarak, hutbe okumak, fey ve zekâtları toplamak, mâbedlerin yapımı ve bakımıyla meşgul olmak, ramazan ayının başını ve sonunu ilân etmek, hac farızasının yerine getirilmesi için tedbir almak ve haccın idaresini üstlenmek gibi görevleri de yerine getirirdi.

Hz. Ömer devletin başşehri Medine'ye vali tayin etmemiş, idaresini bizzat kendisi üstlenmiştir. Devlet idaresinde âdil olunması,⁹ işlerin ehline havale edilmesi¹⁰ gibi Kur'an esaslarına ve bilhassa istişareye¹¹ büyük önem vermiştir. Adalet işlerine önceleri valiler bakarken Hz. Ömer Kûfe, Basra, Dımaşk, Filistin, Humus, Ürdün, Mısır ve Bahreyn'e kendisine bağlı kadılar tayin etmiştir. Ebû Mûsâ el-Eş'arî'ye gönderdiği ve İslâm hukuk tarihinde önemli bir yeri olan mektubunda Kadı'nın tarafsızlığı, tarafların delil getirme yükümlülüğü, anlaşıp barışma ve kadının hatalı kararından dönmesi gibi yargılama usulünün temel meselelerine temas ederken Kitap ve Sünnet'te bulunmayan hususlarda kıyas yapılması, aksi sabit oluncaya kadar bütün Müslümanların dürüst birer şahit olarak kabul edilmesi, tarafsızlığa, doğru ve kanunî delillere önem verilmesi, keyfî delillerin reddedilmesi, delilin bulunmadığı durumlarda yemine başvurulması gibi esaslara yer vermiştir. Kaynaklarda onun benzer esasları ihtiva eden başka mektupları da yer almaktadır. İslâm tarihinde ilk hapisane Hz. Ömer zamanında kurulmuş ve bunun ardından cezalarda bazı değişikliklere gidilmiştir.

635 yılında Mescid-i Nebevî'de ilk defa cemaatle teravih namazı kılınmasını emretmiştir. Medine'de çocukların eğitimi için görevliler tayin eden Hz. Ömer çocuklara Kur'an-ı Kerim, okuma yazma ve Arap dili kaidelerinin yanında ensâb bilgisi, şiir, darbimesel, yüzme, binicilik ve atıcılığın öğretilmesini istemiş, bu konuda valilere emirler göndermiştir. Kur'an-ı Kerim öğrenen çocuklara beytül mâlden maaş bağlamıştır. Bu öğretim faaliyetlerinden hür veya köle bütün çocuklar faydalanıyordu.

Aşere-i mübeşşereden olan Hz. Ömer aynı zamanda vahiy kâtiplerinden ve Resûlullah'ın en yakın sahâbilerdendir. Hz. Ömer'in en meşhur lakabı **"Fârûk"** tur. **"Hak ile bâtılı birbirinden ayıran"** anlamındaki bu lakabı kendisine Hz. Peygamber'in, Müslümanların veya Ehl-i kitabın vermiş olduğuna dair rivayetler bulunmaktadır.¹² Resûl-i Ekrem kendisiyle birçok konuda istişare ederdi. Onun bazı görüşlerinin nâzil olan âyetlerle teyit edildiği görülmektedir. **"Muvâfakât-ı Ömer"** denilen bu âyetler arasında şarabın kesin biçimde haram kılınması, Hz. Peygamber'in evine gelen kimselerle hanımlarının perde arkasından konuşmasının daha uygun olacağı, Kâbe'deki Makâm-ı İbrâhim'in namazgâh ittihaz edilmesi ve münafıkların reisi Abdullah b. Übey b. Selûl'ün cenaze namazının kılınmaması gerektiği gibi hususlar örnek olarak zikredilebilir. Hz. Ebû Bekir ile **"şeyhayn"** diye anılmıştır. Kur'an-ı Kerim'in mushaf haline getirilmesi hususunda Hz. Ebû Bekir'i ikna eden Hz. Ömer, bütün İslâm beldelerinde valilere cami ve mekteplerde eğitim ve öğretime Kur'an'la başlanmasını emretmiştir. Kur'an'ın inanç esaslarına ait âyetlerinin doğru anlaşılması için çaba göstermiş, müteşâbih âyetlerle ilgilenenleri bundan menetmiş, kazâ ve kader konusundaki yanlış yorumları engellemiştir.

Hz. Ömer hadislerin rivayetine çok dikkat eder, Resûl-i Ekrem'den bizzat duymadığı bir hadisi rivayet eden sahâbilerden bunu Resûlullah'ın söylediğine dair şahit getirmelerini isterdi. Hz. Ömer'in, içtihatlarının haber-i vâhide çeliştiği yerlerde Resûlullah'ın görüşünü yansıtan haber-i vâhidi benimsediği bilinmektedir. Ayrıca bazı kimselerin rivayette gevşeklik göstermesi yüzünden yanlış anlaması muhtemel kişilerden hadis alınmasına karşı çıkmıştır. Kütüb-i Sitte'de rivayet ettiği 539 hadis bulunmaktadır; bunların çoğu fıkha dairdir. Buhârî ve Müslim'in eserlerinde toplam seksen bir rivayeti yer alır. Buhârî ve Müslim bunların yirmi altısında ittifak etmiş, Buhârî otuz dört, Müslim yirmi bir hadisi ayrıca eserine almıştır. Diğer hadis kitaplarında da rivayetlerine yer verilmiştir.

Vefatı

Miladi 31 Ekim 644'te, kendisinden alınan verginin azaltılmasını isteyen, ancak talebi kabul edilmeyen Mugire bin Şu'be'nin, Farsî kölesi Ebû Lü'lü e tarafından Medine'de sabah namazında hançerle saldırıya uğradı. Saldırgan intihar ederken, Hz. Ömer (r.a) saldırıdan üç gün sonra 3 Kasım 644'te vefat etti. Allah O'ndan razı olsun.

***Abdurrahman Uzgur**
Hâfız Mustafa Uzgur Erkek
Kur'an Kursu Öğreticisi

DİPNOT:

- 1-İbn Sa'd, III, 269.
- 2-İbn İshak, s. 160-163; İbn Hişâm, I, 343-346; İbn Sa'd, III, 267-269.
- 3-Müsned, I, 456; İbn Hişâm, I, 345; İbn Sa'd, III, 269.
- 4-Tirmizî, Menâkıb, 18; bk. Müsned 2/25.
- 5-Buhârî, "Fezâ'ilü aşhâbi'n-nebi", 3, 6; "Menâkıbü'l-enşâr", 35; İbn Hişâm, I, 342, 345, 348-350; İbn Sa'd, III, 269-270
- 6-Buhârî, "İlim", 27; İbn Hişâm, I, 474-477, 505.
- 7-Buhârî, "Fezâ'ilü aşhâbi'n-nebi", 5.
- 8-Taberî, I, 2700-2703
- 9-Buhârî, "Fezâ'ilü aşhâbi'n-nebi", 6.
- 10-el-Mâide 5/8
- 11-en-Nisâ 4/58
- 12-Âl-i İmrân 3/159; eş-Şürâ 42/38
- 13-İbn Sa'd, III, 270-271; Abdüsselâm b. Muhsin Âl-i İsa, I, 78-80.

Gönül Dilinden Katreler

Günümüz Türkçesi

*Ey garib bülbül diyârın kânedir
Bir haber ver gülizârın kânedir*

*Sen bu ilde kimseye yâr olmadın
Var senin elbette yârın kânedir*

*Arttı gündün güne feryâdın senin
Âh-u efgân oldu mu'tâdın senin*

*Aşk içinde kimdir üstâdın senin
Bu senin sabr-u karârın kânedir*

*Bir enisin yok aceb hasrettesin
Rahatı terk eyledin mihnettesin*

*Gece gündüz bilmeyüp hayrettesin
Yâ senin leyl-ü nehârın kânedir*

*Ne göründü güle karşı gözüne
Ne büründü baktığınca özüne*

*Kimse mahrem olmadı hiç râzına
Bilmediler şeh-süvârın kânedir*

*Gökte uçarken seni indirdiler
Çâr-ı unsur bendlerine urdular*

*Nûr iken adın Niyâzî dediler
Şol ezelki itibârın kânedir*

*Ey garib bülbül diyârın nerededir?
Bir haber ver gül bahçesi nerededir?*

*Sen bu ilde kimseye yâr olmadın,
Var senin elbette yârın nerededir?*

*Arttı gündün güne feryâdın senin,
Âdetin âh ve efgân oldu senin,*

*Aşk içinde kimdir üstâdın senin,
Bu senin sabır ve karârın nerededir?*

*Bir dostun mu yok aceb hasrettesin,
Rahatı terk eyledin mihnettesin,*

*Gece gündüz bilmeyip hayrettesin,
Yâ senin gece ve gündüzün nerededir?.*

*Ne göründü güle karşı gözüne,
Ne büründü baktığınca özüne,*

*Kimse aşına olmadı hiç gizli sırrına,
Bilmediler baş binicinin nerededir?*

*Gökte uçarken seni indirdiler,
Dört unsur hükmüne vurdular,*

*Adın Nûr iken Niyâzî dediler,
Şu ezelki itibârın nerededir?*

Güftekâr: Niyaz-ı Mısırî Hz. (k.s)

İçimizdeki mânevi virüslere karşı; ALLAH KORKUSU ile AŞILANMAK

► Sözlükte; korkmak, acı çekmek, endişelenmek, kaygılanmak manalarına gelen “havf”, genel manada, kişinin başına gelmesinden hoşnut olmayacağı bir durumdan ya da istenilen bir durumu elde edemeyeceğinden kaynaklanan kaygılanma halidir. İstilah olarak “Allah’tan, O’nun cehennem azabından veya ilahi gazap sebeplerinden dolayı kişide oluşan korku hali” olarak tanımlanabilir. Havfullah, haşyetullah olarak da adlandırılır.¹

Cenab- Hak ayetlerinde; “İşte o şeytan sizi ancak kendi dostlarından korkutur, mümin iseniz onlardan korkmayın, benden korkun.”² ifadesiyle yaratılmış varlıklardan ziyade bizzat yaratılan Rabbimizden korkulması gerektiğini hatırlatır. Allah’tan korkma eylemi ancak O’nun gücünü bilmek ve tanımak ile gerçekleşir. Bu hususta; “Kullan içinden ancak alimler, Allah’tan haşyet içinde korkarlar”³ buyrulmuştur.

Bundan dolayı Hz. Adem’in (as) oğlu kardeşi için; “Andolsun ki sen öldürmek için bana el uzatsan bile, ben öldürmek için sana elimi kaldıracak değilim! Zira ben âlemlerin rabbi olan Allah’tan korkarım.”⁴ demiştir. Hz. Peygamber’e (sav) ümmetine şöyle demesi vahyedilmiştir: “De ki: Eğer Rab-bime isyan edersem, dehşetli bir günün azabına uğrayacağımdan korkarım.”⁵ Allah’tan en çok korkan hiç şüphesiz O’nu en iyi tanıyan Efendimiz’dir (sav). Bunu, “Allah’ı en iyi tanıyanınız ve O’ndan en fazla korkanınız benim”⁶ hadisinden anlıyoruz. Başka bir hadiste ise; “Benim bildiklerimi bilseydiniz az güler, çok ağlardınız.”⁷ buyrulmaktadır.

Sûfilerin Allah korkusunu farklı açılardan tarif ederler. Bunlardan birkaçı şöyledir: Ebû Hafs Haddâd, **"Havf Allah'ın kamçısıdır. O'nunla kapısından kaçan serkeşleri yola getirir."** demiştir. Yine başka bir ifadesinde, **"Kalbin meşalesi havftır, kalpte bulunan hayır ve şer bununla görülür."**

Ebû Ali Dekkâk, **"İlahi korku, belki ileride yaparım şeklindeki sözlerle kendini oyalamamandır."**

İbnu'l-Cellâ, **"Gerçek manada Allah'tan korkan kimse, insanların korktuğu bütün şeylerden güven içinde olur."** (O sadece yüce Rabbinden korkar, gönlünü O'na bağlar)

Ebû'l-Kâsım Hakîm: **"Bir şeyden korkan ondan kaçar, Aziz ve celil olan Allah'tan korkan ise O'na koşar."**

Cüneyd-i Bağdâdi'ye ilahi korkunun ne olduğu sorulduğunda şöyle demiştir: **"Her nefes alıp verirken, her an azap görebilirim, diye ihtimal vermektir."**⁸

Havf hâli her mü'minin kalbinde bulunması gereken bir duygudur. Abdülkâdir Geylânî, içerisinde korku bulunmayan kalbi; zabtası olmayan bir kasabaya, çobanı olmayan bir koyun sürüsüne benzetir. Böyle durumda olan kasabalar dağılmaya, koyunlar ise kurtlara yem olmaya mahkûmdur. İçinde ilahi korku bulunan bir kalp dünya malına râğbet etmez. O, bir yerde sürekli mesken tutamaz. Bu hâldeki sûfi sürekli yolculuk halinde Rabbine yaklaşır. Çünkü hakiki vuslat kalp ile gerçekleşir.⁹ Bu yüzden Müslümanın havf ve recâ hâli halka karşı olmamalıdır. Bu hâllerin tek odak noktası, tek merciî Allah azze ve celledir.¹⁰

Geylânî'ye göre havf azîmettir, recâ ise ruhsat. Tasavvuf ehli kimseler bu korku ve ümit arasında yaşamlarını geçirmeye gayret ederler. Bazı durumlarda zâhire göre yaşar, bazı anlarda ise işin bâtın boyutunu ele alırlar.

Sûfinin hâli sürekli bir değişim içerisinde olduğu için bazen sâf olurlar, bazen kederli, bazen izzet hali kapsar, bazen zillet. Ölüm kişiye gelinceye kadar bu değişim devam eder. Rabbine ulaşan ruh için ruhsat, keder gibi haller bulunmaz. Tam bir âzîmet ve sâflık hali oluşur.¹¹

Şah-ı Geylânî'ye; **"Korku ateşi mi, yoksa şevk ateşi mi daha şiddetlidir?"** diye sorulduğunda, şu cevabı vermiştir: **"Korku ateşi mürid olan içindir. Şevk ateşi ise murâd (Allah tarafından sevilip seçilen kul) içindir. Yani müridin irâdesi, sevdiğini incitme korkusu ile gösterdiği gayret ölçüsüncevidir. Ancak murâdın yani amacı ilâhi rıza olan kimsenin gayreti havf duygusu ile değil şevk hâliyledir. Tüm gayret ve çalışma istek ve arzu ile gerçekleşir."**¹²

Mustafa Efendi'ye göre, Cenâb-ı Hak'tan gerçek manada korkmanın ne türlü olması gerektiğini tasavvur etmek imkânsızdır.¹³ Ancak Allah'ın ayetleri ve Rasulünün hadisleri sayesinde korkunun nasıl olması gerektiğini kavrayabiliriz. Ayette, meleklerin korkusu, **"Üzerlerinde bulunan Rablerinden korkarlar ve emrolundukları şeyleri yaparlar."**¹⁴ şeklinde anlatılır. Peygamber Efendimiz (sav) ise; **"Hikmetin başı Allah korkusudur."**¹⁵ buyurur. Mustafa Efendi, kişide meydana gelen Allah'tan hakkı ile korkmanın işareti; **O'nun emirlerine büsbütün uymak, menettiği şeylerden kaçınmaktır.**¹⁶

Mustafa Efendi'ye göre Allah korkusu, emirlerin uygulanmaması sonucu Yaratıcı tarafından ceza ve eziyet görmekten korkmak şeklinde değildir. **Allah'tan hakiki manada korkmak, yukarıda bahsedildiği gibi, kişinin sevdiğimi kıranım, incitirim endişesi ile korku ve temkinli bir halde O'nun isteklerini yerine getirmede özen gösterme şeklinde olmalıdır.**

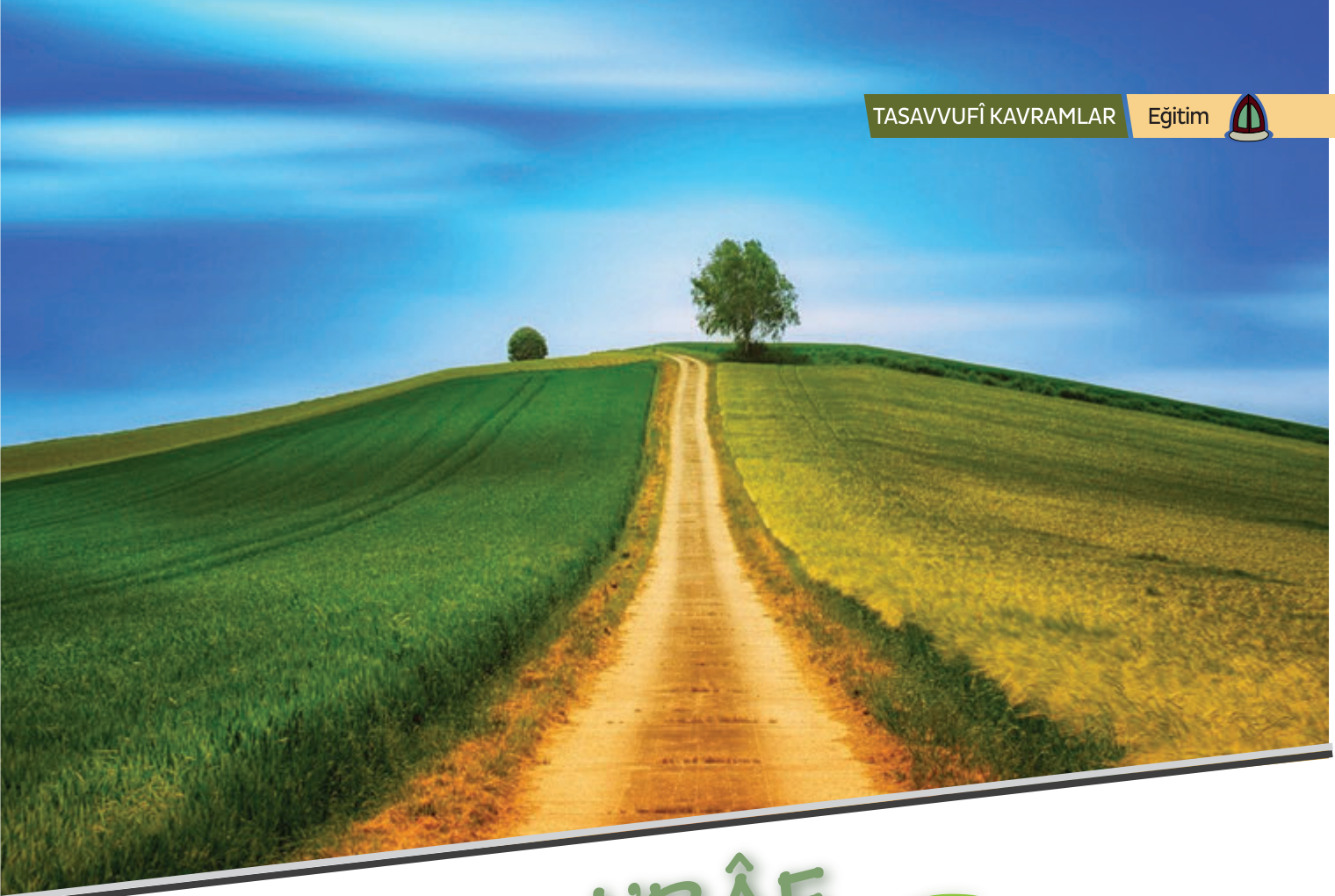
Ona göre Allah korkusu sadece ferdlerin hissedeceği duygular olmaktan çıkarak sırasıyla fert, cemiyet, kavim, ümmet olarak bütün insanlığa aşılması gereken bir haldir. **“Allah korkusu olmayan bir kalbi, yanlıştan vazgeçiremezsin.”** **“Bütün insanlığa Allah korkusu aşılımadıkça; hiç kimse tam manası ile refah, saadet ve selâmet içinde yaşayamaz. Allah korkusu olmayan bir toplumda her türlü kötülük zuhur eder.”** Her türlü insan ilişkilerinin İslamî ölçülerin dışına çıktığı, edep ve haya ölçülerinin terk edildiği bu dönemde kalplerin fethedilebilmesi için gönüllerde Allah korkusunun olması gerekir. Allah'tan korkmak kâmil bir mü'min olabilmenin birinci şartıdır..

Müslümanların pek çoğunun kalplerinin artık katlaşıp, taş haline geldiğinden bahseden Mustafa Efendi, kalplerdeki bu perdenin kaldırılması için gönüllerin eğitilmesi gerektiğini söyler. Ona göre gönüllerdeki perdeleri ancak, Kuran ve Sünnet hayatını yaşamak, ibadet ve taat, güzel ahlak, zikrullah ve Allah korkusu ile kaldırabilir. İbadet esnasında Allah korkusunun alametlerinden bir tanesi de gönülden masivayı kaldırdıkça vücuttaki tüylerin ürpermesi ve vücudun sarsılmasıdır. Namazdaki Allah korkusu ve huşu bu şekilde gerçekleşir. İman eden kimse iki kaygı arasındadır. Geçmişteki işlediği suçların, Allah tarafından nasıl karşılanacağı belli değildir ve ömrünün geri kalanında hangi suçları işleyeceği de belli değildir. Bu yüzden Müslümanın bu korku ile kaygılı uyuyup uyanması lazımdır.

DİPNOTLAR:

- 1-Uludağ, Tasavvuf Terimleri Sözlüğü, s.161.
- 2-Âl-i İmrân, 3/175.
- 3-Fâtır, 35/28.
- 4-Mâide, 5/28.
- 5-Zümer, 39/13.
- 6-Müslim, Fazâil, 127.
- 7-Buhârî, İmân, 3.
- 8-Kuşeyrî, er-Risâletü'l-Kuşeyriyye, s.350-353.
- 9-Geylânî, Cilâu'l-Hâtır, s.161.
- 10-Geylânî, Fütühü'l-Gayb, s.30.
- 11-Geylânî, Cilâu'l-Hâtır, s.140.
- 12-Geylânî, a.g.e, s.157-158.
- 13-Özgür, Hakk'a Giden Yolda Yürüme-1, s.12.
- 14-Nahl, 16/50.
- 15-Hakim Tirmizî, Nevâdirü'l-Usûl, 2/220; Beyhakî, Şuabü'l-İmân, nr. 744; Ali Muttakî, Kenzü'l-Ummâl, nr. 5873.
- 16-Özgür, a.g.e, s.12.
- 17-Özgür, Hakk'a Giden Yolda Yürüme-2, s.37.
- 18-Özgür, Hakk'a Giden Yolda Yürüme-1, s.11.
- 19-Özgür, Hakk'a Giden Yolda Yürüme-1, s.13.
- 20-Özgür, a.g.e, s.98
- 21-Özgür, a.g.e, s.15.
- 22-Özgür, a.g.e, s.18.
- 23-Özgür, a.g.e, s.85.

A'RÂF

Sûfilerin ıstılâhında a'râf kavramı, "A'râf üzerinde adamlar vardır, herkesi simalarından tanımaktadırlar." ¹ meâlindeki ayetten hareketle cennet ve cehennem arasında veya saadet ve şakâvet ehli arasında bulunan sura, a'râf ricâli de bu surun üzerinden bakarak cennet ve cehennem ehlini simalarından tanıyan kişilere benzetilmiştir. İbnü'l-Arabî'nin ifadesiyle bu kişiler Bâyezid-i Bistâmî veya melâmet ehli gibi herhangi bir niteliğin kendilerini sınırlamadığı, Hakk'ın veçhini eşyada müşâhede eden ve âleme Hakk'ın gözûyle bakan kişilerdir.

Öte yandan a'râf kavramı, "Her ayetin bir zâhiri, bir bâtını, bir haddi ve bir matla'ı vardır." ² Hadisi esas alınarak eşyanın bilgisinde idraklerin ulaştığı nihâi mertebe anlamına gelen matla' terimiyle ilişkilendirilerek mânâlandırılmıştır. Buna göre her şeyin zâhir ve bâtınının yanı sıra bir haddi yani mâhiyeti veya hakikati yahut ayn-ı sâbitesi vardır. Matla'ı ise Hakk'ın o şeydeki vechidir. Bu noktada şeyin konumu, Hakk'ın müşahedesini engelleyen bir perde ve simgeden ziyade Hakk'a ulaştırıcı bir vasıta haline gelir. Böylece mazhardan zâhire, mevcudattaki göreceli çokluktan Hakk'ın birliğine ulaşılır.

Hadis göz önünde bulundurularak sıralama yapılacak olursa, ayetin şeriatî ifade eden zahirine vâkıf olmak rûsûm ehline, tarikatî temsil eden bâtınına vâkıf olmak sâliklere, mârifet yönü olan haddine vâkıf olmak havâsa, hakikatî temsil eden matla'ına vâkıf olmak ise ahasu'l-havâsa yani a'râf ehline mahsustur.

DİNLEMELİK İÇİN TARATI

KAYNAK: Sûfilerin Kavramları (İstılâhâtü's-Süfîyye), Abdürrezzak Kâşânî, ter. Abdürrezzak Tek, Bursa Akademi, 1. Baskı, s.222-223.

Dipnot:

- 1- el-A'râf, 7/46.
- 2- Suyûtî, el-itkân, 2/184.

ÇEVİRMELİ BAĞLANTIDAN, GÖKYÜZÜNDE YENİ BİR TAKIMYILDIZINA YOLCULUK;

STARLINK UYDULARI

World Wide Web (www) kısaca Web olarak tanımlanan dokümanlar ve diğer kaynakların hiper metin kodları vasıtasıyla birbirine bağlanabilen adresler ile tanımlandığı ve İnternet yoluyla erişilebilen bir bilgi evrenidir. Bu bilgi evreninde hiper metin kodlarıyla birbirine bağlanan her adres bir Web sayfasını tanımlar. www kaynaklarına yani web sayfalarına kullanıcılar web tarayıcısı (**Google Chrome, Microsoft Edge, Opera, Firefox gibi**) adı verilen yazılımlar ile ulaşabilmektedir. Bu bilgi evrenine ulaşabilmenin yolu ise bir bağlantının olması ile mümkündür. Eskiden Çevirmeli bağlantı ile bağlandığımız bu bilgi dünyasına artık kablosuz teknolojilerle bağlanmaktayız. Gelecekte ise **Starlink uyduları** sayesinde dünyanın her yerinde yüksek hızlı İnternete ulaşmak mümkün olacak.

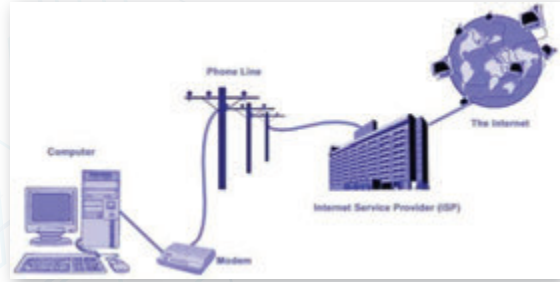
Haritada görünen kablolar, interneti kıtalar arasında taşıyan okyanus (ve deniz) altı kablolardır. Dünya'daki tüm kıtalar arası internet veri akışının %99'unun uydularla değil, bu kablolar aracılığıyla sağlanmaktadır. Kıtalar arası veri gecikmesi 67.4 mili saniyedir. 36.000 km yükseklikteki bir uydudaki veri gecikmesi 240 milisaniyedir.

Denemeleri yapılan 550 km yüksekliğe yerleşecek olan Starlink uydu ağında ise 25-35 mili saniye gecikme olmaktadır.

Günümüz teknolojileri nedeniyle artık kullanılmayan çevirmeli bağlantılar, geçmişte çok popülerdi. İnternet kullanımı her geçen gün biraz daha yaygınlaşması ile artık neredeyse her ev, internet erişimine sahip ve bu internet erişimi kimi zaman 200 Mbit hızlara çıkabiliyor. Ancak günümüzden yıllar yıllar öncesinde durum pek de böyle değildi. Yüksek hızlı ve kablosuz internet bir yana, tüketiciler çevirmeli bağlantılarla internete erişiyorlardı. Eğer sizler de çevirmeli bir internete sahip olduysanız, modeminiz internete bağlanırken çıkardığı ses kulağınızda çınlamıştır. Bilgisayar bir modem vasıtasıyla

telefon hattı üzerinden internet servisi sağlayıcı bağlanarak sizi internet bilgi ağına erişimimizi sağlardı.

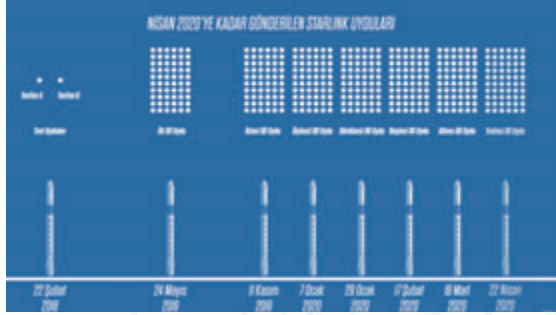
Gelecekte ise şu an kullandığımız kablosuz teknolojinin yerini ise daha hızlı veri akışına olanak verecek olan Starlink projesi yer alacak. Küresel uydu-internet projesi ağını temsil eden Starlink, başarılı olması halinde dünyanın dört bir yanına yüksek hızlı internet hizmeti sunacak. Ancak bunu hayal etmesi bile ne kadar zor ise tamamlanacağı güne kadar geçen süreç de hiç kolay olmayacak.

Son günlerde gökyüzünde ip gibi dizilmiş parlak noktaların geçişine tanık olmuş olabilirsiniz. Bu durumun nedeni, fütüristik projeleriyle bildiğimiz Elon Musk'ın sahip olduğu SpaceX şirketi tarafından geliştirilen Starlink projesi. Dünyanın her yerine uydular üzerinden internet sağlamak amacıyla geliştirilen projenin binlerce uydudan oluşması planlanıyor. Bu ağ SpaceX Starlink Uydu Takımıydızı olarak da isimlendiriliyor.

İnsanların yoğun olarak yaşadığı bölgelerde internet hizmetine genellikle ulaşılabilir. Ancak dünya genelini düşündüğümüzde çok geniş alanlarda, örneğin Antarktika'da internet hizmeti sağlamak çok pahalı, bağlantı kalitesi ise çok düşük olabiliyor.

SpaceX başlangıçta 4425 uydu için izin almıştı. Ancak daha sonra şirketin Starlink projesiyle 12.000 uyduyu yörüngeye yerleştirmeyi planladığı açıklandı. Daha sonra ise 30.000 daha göndereceğini açıkladı. Yani toplamda 42.000 starlink uydusunu gökyüzünde göreceğiz.

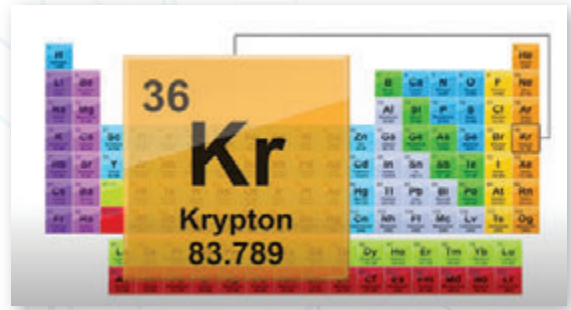
İlk 60 Starlink uydusu Mayıs 2019'da fırlatılmıştı. Fırlatmalar devam ediyor. Şu an starlinke ait yörüngedeki uydu sayısı yaklaşık 890 adettir. Dünya yörüngesinde ise 10.093 adet uydu bulunmaktadır.

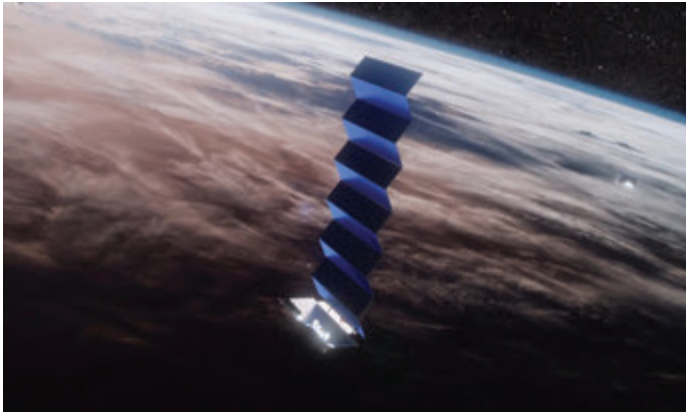
Her birinin kütlesi 260 kg olan Starlink uydularının üzerinde çok güçlü dört anten ve bir güneş paneli bulunuyor.

Uydularda yakıt olarak kripton kullanılan iyon itki motoru yer alıyor. Starlink uyduları, manevra yaparak başka uzay araçlarıyla çarpışmalarını önleyen otonom bir sisteme sahiptir.

Starlink uydularında tek bir güneş paneli bulunur. Starlink uyduları fırlatıldıktan sonra görev yapacakları irtifaya yükselirken güneş panelleri sürtünmeyi azaltmak amacıyla yatay hâldedir. Fırlatılan uyduların bir kısmı görev yaptıkları irtifaya ulaşmadan önce 380 km irtifadaki park yörüngesinde bir süre kalabilir. Uydular 550 km irtifadaki yörüngelerine ulaştıklarında güneş panelleri dikey, antenleri ise Dünya'ya bakacak şekilde konumlandırılır. Uydunun güneş panelinin dikey konumda olması Güneş'ten elde edilen enerji miktarını en yüksek düzeye çıkarır. Aynı zamanda güneş panelleri bu konumdayken sadece uydunun gövde kısmından yansıyan güneş ışınları Dünya'ya ulaşır. Yani güneş panellerinin yatay konumda olduğu duruma göre uydu daha az güneş ışığı yansıtır ve daha karanlık görünür. SpaceX, yeryüzünden yapılan astronomik gözlemleri olumsuz etkilememesi için gelecekte uzay uydularını güneş ışınlarını Dünya'ya daha az yansıtacak şekilde tasarlamayı planlıyor.

KAYNAKÇA:

- 1-<https://www.unoosa.org/>
- 2-<https://www.webtekno.com/tum-dunyayi-bir-orumcek-agi-gi-bi-saran-okyanus-alti-iletisim-kablolari-ne-ise-yariyor-h33241.html>
- 3-<https://www.starlink.com/>
- 4-<https://www.spacecampTurkey.com/starlink-spacex-ve-elon-musk>
- 5-<https://www.starlink.com>
- 6-<https://www.spacex.com/news/2020/04/28/starlink-update>
- 7-<https://findstarlink.com/#1490;3>
- 8-<https://www.n2yo.com/?s=44748>

***Doç. Dr. Süleyman Murat Bağdatlı**
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Makina Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi

ŞAH-I GEYLANÎ'DEN Öğütler

Saçmalıkları, kıyl u kâl-i (boş sözü) bırakın. Malı zâyi etmekten sakının. Yakınlarla, komşularla, dost ve ahablarla sebepsiz yere çokça oturmayı terkedin. Bu boş bir hevestir. O gibi yerlerde genellikle yalan, gıybet ve günah olan konuşmalar geçer. Günah iki kişi arasında tamamlanır. Evinizden dışarı çıktığınızda yegâne maksadınız gerek kendiniz, gerekse âilenizin menfaati olsun.

Her işte söze önce başlayan sen olmayasın. Bilakis sözün cevap olsun. Birisi sana bir şey sorduğunda o soruya cevâbın senin ve soruyu soranın hayrına ise cevapla, yoksa cevaplama. Müslüman kardeşine, rastladığında ona **"Nereden geliyorsun, nereye gidiyorsun?"** gibi sorular sorma.. Ola ki, o sana nereden gelip, nereye gittiğini bildirmek istemez de, sana yalan söyler; sen de onu yalana itmiş olursun.

Kirâmen kâtibîn meleklerinden utan! Onların elindeki defteri ancak ve ancak seni kıyâmet günü sevindirecek ve ferahlatacak mallar ile doldur. O defteri tesbîhat ile, Kur'ân tilâveti ile, senin ve halkın hayrına olan sözler ile doldur. Onların mürekkebi senin gözyâşın olsun. Tevhidin ile onların kalemlerini kuvvetlendir. Sonra onlarla birlikte kapının önüne gel ve Rabbinin katına yalnızca sen gir.

Emellerinizi kısaltın! Ölümü gözünüzün önüne dakin. Bir kardeşinizi gördüğünüzde ona vedâ edin. Ona vedâ selâmı ile selam verin. O kimse tıpkı bu şekilde, evinden çıktığı zaman da ailesiyle gönülden vedâlaşsın; ola ki, ölüm meleği onu çağırır ve onlara dönmek mümkün olmaz. Ola ki, ecel onu yolda karşılar.

Bundan dolayı Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: **"Sizden hiç kimse, vasiyeti başının altında olmadan uyumasın."** Birinizin üzerinde borç varsa ve ödemeye de gücü yetiyorsa ödesin. Onu ödemeyi geciktirmesin. Onu daha sonra ödeyip ödeyemeyeceğini bilemez ki!... Borcunu ödemeye gücü yetip de onu ödemeyen nefsinde zulmetmiştir. Zirâ Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: **"Zengin (gücü yetenin) borcunu ödemeyip uzatması zulümdür."**

Belâlar çeşit çeşittir. Bazısı bedende olur. Bazısı kalpte olur. Bazısı halktan gelir. Bazısı Hâlık'tan gelir. Çile çekmemiş kimsede hayır yoktur. Belâlar Hakk'ın çengelleridir. Âbidin ve Zâhidin dünyâda himmet'e (Îlâhî yardıma) nâil olması dünyâda Hakk'ın ikramları ve âhirette de cennetlerdir. Arifin dünyâdaki himmeti îmânının bâkî kalması, âhiretteki himmeti ise Allâh'ın ateşinden kurtulmasıdır. Ona kalbinden şöyle denilinceye kadar onun isteği ve arzusu bitmez: "Ne oluyor! Sâkin ol. Dur! Sende İman sâbittir. Mü'minler İmanları için senin nûrundan nurlanıyorlar. Ve sen yarın da şefaataçı, sözü makbul biri olacaksın. Halktan pek çoğunun cehennemden kurtuluşuna vesile olacaksın. Şefaataçilerin önderi olan peygamberinin yanında olacaksın. Başka bir şeyle meşgul ol!" İşte bu, sonunda, îmânın, mârifetin, selâmetin altına mühürün basılmasıdır, imzâlanmasıdır. Halkın havâssı olan nebîlerle, resullerle, siddıklarla birlikte yürümektir.

Ey iki yüzlü! Nifakla, yapmacık davranışlarla eline ne geçer? Sen izzet ve şerefini düşünüyorsun. Halkın kalbinde yer tutmayı düşünüyorsun. Elinin öpülmesini düşünüyorsun. Sen kendini de besleyip büyüttüğün kimseleri de kendine tabî kıldığın kimseleri de hem dünyâda, hem de âhirette ancak felâkete sürüklersin. Sen riyâkârsın, deccalsın, halkın malının üzerine oturan zorbasın. Hoş, senin makbul bir duan olmadığı gibi, siddıkların kalplerinde de senin bir yerin yok! Allah seni bir ilim üzerine saptırmıştır. Toz toprak kalktığında altındaki at mı, eşek mi olduğunu göreceksin! Toz toprak kalkınca "**ricâl-i Hakk'ın**" (Hak erlerinin) asil atlar üzerinde ve kendinin de topal eşek üzerinde olduğunu göreceksin. Şeytanların ve iblislerin panikçileri seni alıp götürcekler.

Süfiler, öyle bir dereceye ulaşırlar ki, orada onlar ne duâ ederler ne de bir şey isterler. Ne her şeyin iyi gitmesi ne de zararın defedilmesi gibi bir arzuları olmaz. Onlar ancak kalplerinden gelen bir emir üzerine duâ ederler; bâzen kendileri için, bâzen halk için. Dilleri duâ eder, ama onlar yaptıkları duâdan haberleri olmaz.

Allâh'ım! Her hâlimizde sana karşı güzel edeple bizi rızıklandır. "Bize dünyâda da, âhirette de güzellik ver ve cehennem azâbından bizi koru."

Kaynak: Cilâül-Hâtır (Yolun Esasları)
ter. Dilâver Gürer, Gelenek Yayınları, 52-54

RUHUN HALLERİ VE NEFSİN SON ÜÇ MAKAMI

Senin en büyük düşmanın iki yanın arasında olan nefsendir.

Hadîs-i Şerif

Nefs cismânî kalbin içine konmuş bir varlıktır ki, bütün kötü huyların ve çirkin hareketlerin kaynağıdır. Yani yine cismânî kalp içinde bulunan ruhun, tam zıddıdır. Çünkü ruh en iyi huyların ve en güzel hareketlerin memba-ıdır. Ruh, hakikat ışığıdır. İnsanda sır ve kalp denilen iki kuvvet daha vardır. Bu suretle insan birbirini teşhîr eden birtakım zıt kuvvetlerden müteşekkildir. Bunlardan her birinin ayrı bir vazîfesi vardır. **Nefs**; fenalıkların, **akıl**; ilmin, **ruh**; iyiliklerin, **kalp**; marifet ve muhabbetin merkezidir. Kalp nefse meylederse onun sıfatlarını, ruha meylederse de onun sıfatlarını alır. İnsanın sırrı ise müşâhede merkezidir.

Arifler, pirlerimiz nefis için; ister bir latîf kuvvettir ki bütün kötülükler ve suçlar doğar desinler, ister onu bütün kötülüklerin ve suçların kendisi sayınlar muhakkak olan nokta nefsi en büyük düşman tanımalarıdır. **“Senin en büyük düşmanın iki yanın arasında olan nefsendir”** hadîsi şerifi bizlere bu mânâda rehber olmuştur. “Ebû Bekir el-Verrâk’a göre; nefis bazen kâfir bazen münâfık bazense murâîdir. Kâfirdir çünkü ebediyen Hakk ile ülfet etmez, münâfıktır çünkü va’dini yerine getirmez. Murâîdir çünkü yaptığı her ameli attığı her adımı gösteriş için yapar. **“Sana isâbet eden her iyilik Allah’tandır ve sana isâbet eden her kötülük nefsendir.”** İşi hüneri bu olan nefis, devamlı ayıplanmağa lâyıktır.”¹ Nefsin ayıplanması günahlardan arındırılması ve temizlenmesi ile insanoğlu dünya hayatında güzel ahlaka ahiret hayatında da sevap ve ecre nâil olmuş olur. Nefsin arındırılması demek, insanın nefsini arındıran şeyleri arayıp bulması demektir. Aklî ve kalbî olarak mücâdele ederek menfî yönlerini düzeltmesi demektir.

Sana isâbet eden her iyilik **Allah**’tandır ve sana isâbet eden her kötülük **nefsindendir**.

“Onu arındıran kurtuluşa ermiş, onu (nefsini) kötülöklere gömen (batıran) da ziyân etmiştir.” Nefsini arındıran ve onu takvâ ile yücelten, takvâyı nefsinde ortaya çıkaran kimse; her türlü isteğini elde etmiş, istemediğı her şeyden kurtulmuştur. İyi insanlar takvâlarının parlayan nurlarıyla nefislerini ortaya koyup teşhîr ederler. Nefsini amelinde, ahlâkında ve sözünde şeriate karşı gelmeyerek arındıran ve temizleyen kimse felâha ermiş kimsedir. **“Onu (nefsini) kötülöklere batıran da ziyân etmiştir;** nefsinde eksik bırakan ve günahlara gömen onu tabii şehvetlerin peşine salıveren kimse ziyân etmiş, hüsrana uğramıştır. İbn-i Abbas (r.a) der ki; Resûlullah (s.a.v) bu ayeti okuduğunda şöyle dua ederdi: **“Allah’ım, nefsimi iyiliğı göster, nefsimi arındır. Sen en iyi arındıransın, sen nefsimin velisi ve mevlâsısın.”**²

Onu arındıran kurtuluşa ermiş, onu (nefsini) kötülöklere gömen (batıran) da ziyân etmiştir.

Nefsini arındıran insan, ruhunun sâfiyetine ulaşır. ‘Arifler **“ruhun mârifeti; avâm, hâss ve hâss’ül hâss”** olarak üç mertebeden bilinir demişlerdir. Avâm mertebesinde ruha sahip olan kul, nefsi emmâreyi yaşar. Nefs var gücüyle her daim kötülüğü emreder. Bu nefis, ümmetin asilerinin nefsidir. Bütün işleri şeytanın beğendiğı işlerdir. **“Kendisini alabildiğine kınayan nefse** (hakikate ters düştüğünü fark edip, pişmanlığını yaşayan kusurlardan dolayı çokça kınayan nefse) **andolsun”**³ Bu da ümmetin içinde yine avâm tabakasının nefsidir. Kötü amellerden uzaklaşarak, pişmanlığını dile getirerek, Allah’ın lûtfuna lâyık olmaya çalışan nefis mertebesidir.

Hâss mertebesinde ruh; nefsi-mülhemeyi yaşar. Nefs-i mülhime; tâlibe uyanıklık, ayıklık bahşeden nefis mertebesidir. Allah’ın yardımı ile bu nefis; Hakk’ın hem kahr hem de lûtf sıfatlarından haberdardır. Bu da seçkin olanların nefesine aittir.

Hâss'ül hâss mertebesinde ruhun tanımına gelince; onların ruhları mükâşefe ve müşâhede âlemlindedir. Seçilmişlerin seçilmiş ise nefs-i mutma'inneyi işaret eder. Nefs-i mutma'inne, bütün inâyet ve saâdetlere lâıyk olan nefis mertebesidir. mutma'inne'nin sırrı ârif ile Hakk arasında bir perdedir. Mutma'inne mertebesi; akıl, kalp ve ruh mertebelerinin üstünde olduğundan bu mertebelerde dolaşanların gözleri O'nu göremez. O'nu görmek için pek latif olan sır gözü gerekir.

Nefsin ilk dört mertebesini ruhun halleriyle ilişkilendirerek yeniden özetle zikretmiş olduk. Son üç makamını da idrâk etmeye gayret edeceğiz. **Nefs-i râziye**; bu mertebede insan, Allah'ın bütün emirlerine itiraz etmeden kayıtsız şartsız itâat edip her olanı Cenâb-ı Hak'tan bilerek O'ndan râzı ve hoşnut olur. Yüce Allah, Fecr suresinin 28. ayetinde: **"Sen O'ndan râzı, O'da senden râzı olarak Rabbine dön"** buyurmaktadır. Âyet-i kerîme bizlere, sana verilen ebedî nimetten dolayı ve Allah katında Rabbinin sana vadetmiş olduğu ikrama, elde edecek olduğun yakınlığa dön, hitâbıyla nasihat olunmuştur. Böyle bir mertebede nefis; daima Hakk'a yönelmek suretiyle Allah ile beraber olma şuuruna ermiş, hikmetine ve hükmüne râm olarak Rabbinden râzı ve hoşnud hale gelmiş haldedir. Cenâbıhakk'ın bizzat râzı ve hoşnud olduğu bir nefis olan marziyye'de kötü huylar yok olmuş, güzel huylar ve ahlâkî meziyetler inkişâf etmiştir. **Nefs-i Marziyye** mertebesine yükselmiş kimse; ilâhî ilimler kaynağına varmış, ilâhî ilimlerle donatılmıştır. Nefsini tam olarak bilmiş nerden gelip nereye gittiğini idrâk etmiştir. Hakk'tan gayrı ne var ise her şeyi fenâ rûzgarna vermiş ve Allah için feda etmiştir. mâ'rifetullaha nail olmuştur.

Nefs-i sâfiye; tezkiye neticesinde arınmış, sâf, berrâk, ulvî ve olgun nefstir. Bu mertebede insan, Allah aşkıyla her türlü beşerî arzu ve ihtiraslardan kurtulup O'nun nûruyla nurlanmış sâf ve berrâk gönülüyle meleklerden üstün hâle gelerek insanlığın zirvesine ulaşır. Nefs-i kâmile makâmına yetişen kimse; tevhîd ehline verilen ilim ile muvahhitlerden olmuştur. Onlar mülk âleminde çıkarak melekût âleminde (rûhâni hükümler gizli tecelliler) mâ'rifetullahtaki kuvvet ve istidatlarına göre rûhî mukaddesi görebilirler.

Mukaddes ruh, varlığın özündeki ruh, ruhlarnın da ruhudur. Allah'ın ruhudur. Adem'e bu ruhtan üflemiştir. Bu yolda safiye ve kemal derecesine varan kimse; Hakk talipleri için rehber olur. Nefsin hilelerini bilir ve bu yolda olanları uyandır. Tâliplere siper olur, nefsiyle her zaman savaş halinde olanlara kılıç gibi keskin olur. Fakr ehline; sığınacak bir ev ve ocak olur. Cevher olan ruhtan haberdar olan kul, sâfiye makamına ulaşmıştır. Hakk'ı bütün sıfatlarıyla tanımış, sır gözüyle azamet ve yüceliğini bilmiş, Allah'ın nuru ile aydınlanmıştır. Sâfiye makamında olan kimse; insanda bulunan, Allah'ın sırrı olan nefis sırrı kendisine açılmıştır. Sırrı çözülen ve sırda çözümlenen kul; artık yaratılışının hakikatini bilmiştir.

Allah'ım, nefsimi iyiliği göster, nefsimi arındır. Sen en iyi arındıransın, Sen nefsimin velîsi ve mevlâsısın.

Nefsin son üç mertebesi ile hemdem olan kimseler; ancak yoldaş olup rehberlik etmelidirler ki; ucu bucağı olmayan zorluklar aşılabilsin. Yaratılışın evvelinden âhırine kadar hiçbir şey vâsıtasız ve sebepsiz zuhûr etmemiştir. Bizlerin vâsıtası rehberi gönül doktoru nefis terbiyecisi mürşidimizdir. Sâfiye ve kemâl makâmındaki kâmil insan müridlerinin nefis ve ruh hallerinden haberdardır. Böyle bir mürşidin kapısında, ona yaraşır biçimde bizlerinde; Allah'ı bilmek ona yol bulmak için nefisini anlamak, hakikat dairesini tamamlamak tevhîdin tecellilerinden zuhûr eden hikmetleri bilmek hakk'al yakîn irfan ile yetişerek nefsin sâfiye makamına ermesi gerekir ki, aklı kâmil gönlü îmanın nuruyla aydınlansın.

Şeyhimiz Hafız Mustafa Efendi Hz.'nin sohbetinden bir kesit ile yazımız şeref bulsun, hafızamıza nakşolsun gönüllere emanet olsun. Buyurmuşlar ki; bir mürşid-i kâmil, müridini karşısına aldığı anda ona nazar eder. Mürşid-i kâmil şöyle dua eder: Ya Rab! Bu kulunu nefsi emmârenin elinden kurtar. Ya Rab! Şu kullarının nefsi emmâresini öldür. Müridin kurtuluşu için gece gündüz çalışır. Çünkü sen nefsine doktorluk hakemlik yapamıyorsun. Sen mürşidini doktor ve hakem yapacaksın. Nefsinle ona teslim olacaksın. Onun ettiği duanın sırtına mazhar olasın. Çünkü duasının devamında şöyle buyuruyorlar: Ya Rab! Şu kullarına nefsi mutma'inneler nasib eyle, nefsi râziye nasip eyle. Allah'ım bizleri nefsin şeytanın tuzağına düşürme.

Özü sözü doğru, içi dışı bir; Allah'a tam manasıyla itaatkar insanlara öylesine muhtacız ki; onların huzurunda mânevîyatın latâfetini güzelliklerini yudumlarız.

Böyle insanlar pek ender yetişir. Yetişenlere rastladığımızda da onların kıymetini bilelim onlardan istifade edelim ki; gönüllerimiz nurla dolsun. Gerçek mutluluğu ancak bu sayede tadarız.

*Durmadan kalbinde yer ver kâmile,
gönlün olsun daima ariflerle,
çekmek isterken gönül kalp ehline,
ten sürükler ferdi çirkef seline,
kalbe arif sohbetinden ver gıda...*

*Eğer himmet erişmezse sana bir şeyh-i kamilden
Adûler yıktılar seddi ne yatarsın gafil insan*

*Özün bir pire teslim et müdâvim ol kapısında
Meşayıhdan muradâ şâhım mürebbi kâmil olmaktadır.*

*Seni hayvan iken insan eder şeyh
Gönüller şehrine mihmân eder şeyh*

*İçirip bir kadeh aşkın meyinden
Gedâ iken seni sultan eder şeyh''*

(SALİH BABA DİVANI)

DİPNOTLAR:

- 1-Şems Süresi 9-10. Ayet
- 2-Taberânî; Benzer ifadelerle Müslim'de rivayet etmiştir.
- 3-Kıyamet/2

DİNLEMEK İÇİN TARAT!

ÖZGÜR VAKFI -2021- YILI MÎLADİ TAKVİMİ ÇIKTI...

**ÖZGÜR
YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM
VAKFI
2021**

**ÖZGÜR
YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM
VAKFI**

**HÂFİZ MUSTAFA ÖZGÜR
KÜTÜPHANESİ**

**2021 YILI
RESMİ TATİL GÜNLERİ**

TATİL GÜNÜ	TARİHİ
YILBAŞI	1 OCAK
ULUSAL EŞİTLİK VE ÇOCUK BAYRAMI	23 NİSAN
EMEK VE DAVANINSA GÜNÜ	1 MAYIS
ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI	19 MAYIS
RAMAZAN BAYRAMI	12 MAYIS GİRETE 1/2 GÜNÜ
12 MAYIS GİRETE 1/2 GÜNÜ	13. 14. 15 MAYIS
DEMOKRASİ VE MİLLÎ BİRLİK GÜNÜ	15 TEMMUZ
KURBAN BAYRAMI	19 TEMMUZ
19 TEMMUZ GİRETE 1/2 GÜNÜ	20. 21. 22. 23 TEMMUZ
ZAFER BAYRAMI	30 AĞUSTOS
ÇİLEKURİYET BAYRAMI	28 EKİM

**2021 YILI
DINI GÜN VE GECELER**

GÜN	TARİHİ
UÇAYI ABRN BAŞLANGICI	13 SUBAT
RECAİB KANDİLİ	18 SUBAT
MİRAC KANDİLİ	10 MART
BEKAT KANDİLİ	27 MART
RAMAZAN BAŞLANGICI	13 NİSAN
KABİR GECESİ	9 MAYIS
RAMAZAN BAYRAMI	13. 14. 15 MAYIS
KURBAN BAYRAMI	20. 21. 22. 23 TEMMUZ
HİCRİ YILBAŞI	9 AĞUSTOS
ASURE GÜNÜ	18 AĞUSTOS
MEVLİD KANDİLİ	17 EKİM

OCAK 2021

1

CUMA

HİCRET TAKVİMİ

Balkıyolu Mh. Balkıyolu Cd. 418. Sk. No:8 Esenyurt / İST. | Tel.: 0 212 620 29 52 | www.ozgurvakfi.org

ozgurvakfi

Vakfımızdan
ve Sizlere En Yakın
Temsilciliklerimizden
Temin Edebilirsiniz.

*MÜKÂFATI AHİRET'TE
HESAPSIZ VERİLECEK AMEL;*

“SABIR”

فَصَبْرٌ

insanın bu hayatta yaşarken karşılaştığı tüm sıkıntılara ve zorluklara karşı bir kalkana ihtiyacı vardır. İşte bu kalkanın adı; **Sabır**'dır.

Sabır, başa gelen musibetlerden dolayı Allah'tan başka kimseye şikâyetçi olmamak, sızlanmamaktır. Sabır temelde kişiyi olgunlaştıran, nefsilik çukurundan kalbîlik zirvesine taşıyabilecek en önemli kavramlardan birisidir.

Kul, karşılaştığı sıkıntı ve belaların verdiği üzüntüyü sadece Allah'a arz eder ve O'nun yardımını ister. Efendimiz (s.a.v.) **"Dünya Mü'minin zindanıdır"** buyurmuştur. Dünya Cennet olmadığına göre hayatın doğasında acı ve zorluklar doğal olarak vardır.

İnsan karşılaştığı bu zorluklara göğüs gerdiği oranda ahiretteki derecesini yükseltecektir. Allah (c.c) insanı terbiye eder iken ondan en çok beklediği şeylerin başına sabır gelir. Çünkü sabır olmazsa daha sonraki evrenlerin hiç birisi sonuç vermez. Cenâb-ı Hak Kur'an-ı Kerim'de; **"İnsanlar, denenip sınavdan geçirilmeden, sadece "İman ettik" demikle bırakılacaklarını mı sanıyorlar?"**¹ buyurmaktadır.

Hepimiz dünya hayatımızda az veya çok, nimetle de külfetle de karşılaşacağız. Varlıkta yoklukta, hastalıkta, darlıkta her türlü durumda dik durup istikamet üzere Allah ile bir olarak yol almak, ancak kâmil bir iman ile mümkündür. Her kışın bir baharı vardır, her karanlık gecenin bir aydınlık sabahı vardır. Sabrın sonu selamettir. Zira Allah (c.c.) **"Sabredenlere mükâfatları hesapsız verilir"**² buyurmuştur.

Başımıza gelen her sıkıntıda Peygamber Efendimizin ve Ashab-ı Kirâm'ın çile ve sıkıntılarını düşünmeli, Kur'an ve Sünnet'e sarılarak kendimizi tedavi etmeliyiz. Sabır isyan etmek değil, Yaradan'ın kapısına diz çöküp ısrar ile beklemektir. Yıllarca Peygamber Efendimizi görme hasreti ile Sevr Mağarasında Sabır ile 600 yıl bekleyen yılanın hikayesi bizlere Hakk'ın kapısında sabır ile beklememize en güzel örnektir. Nitekim Kur'an'da **"Allah sabredenleri sever"**³ buyrulmaktadır.

Rızaullah'a ulaşmak çile yolundan geçer. Pirimiz Şâh Abdulkâdir Geylânî hazretleri; **"Bizim yolumuz dikenlidir, ayağını seven gelmesin"** buyurmuştur. Bugün toplumda gerçekleşen tüm olumsuzlukların sebebi; Kur'an, sünnetten gönüllerimizin uzak kalmasından kaynaklanmaktadır. Kur'an'dan uzak kalan insan sabırsız ve şükürüz kalır. Oysa yolcusu olduğumuz bu hayat gemisinde; gemi Kur'an-ı Kerim, kaptanı Hz. Rasulullah Efendimiz (sav), varisleri ise Allah'ın veli kullandır.

Rasûlullah efendimiz **"Alimler, peygamberlerin varisleridir. Peygamberler ne dinar ne de dirhem miras bırakırlar, ancak ilim miras bıraktılar. Şu hâlde o ilmi alan büyük bir pay almış demektir."**⁴ buyurmuştur. Bizler eğer bağlı bulunduğumuz kapımıza tam bir teslimiyet ile bağlanır isek, Rasulullah'ın varisi olan mürşidimiz Eş-şeyh Es-seyyîd Hacı Hâfız Babamız ve varisi olan Eş-şeyh Es-seyyîd Hacı Kâmil Uzgur efendimiz hazretleri, bu hayat gemisi yolculuğunda en sağlam kaptanımız olarak bizi karaya (hedefe) götüreceğine inanıp sıdk ve sabır ile bize verilen reçeteleri (virdleri) kullanmamız gerekir. Sonuç itibari ile gönüllerimiz şifa ile, selamet ile huzura kavuşacaktır inşallah.

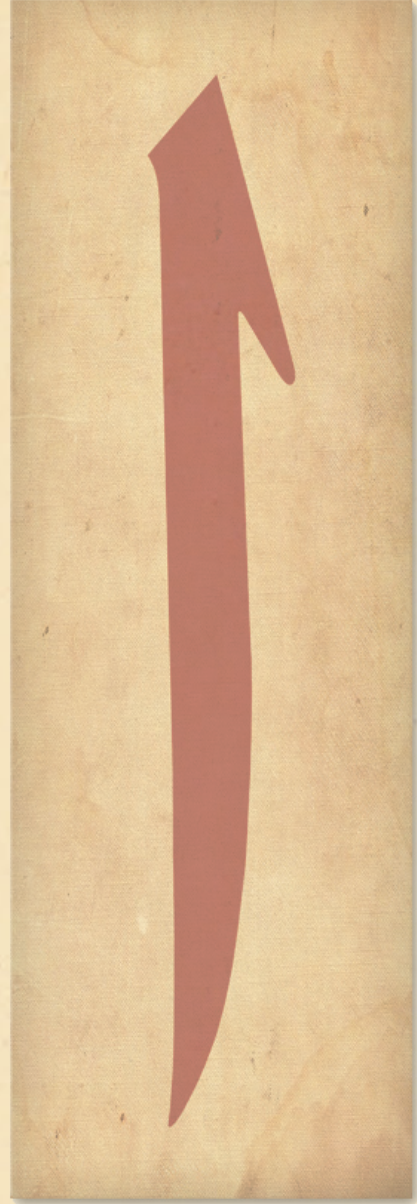
Yazımızı Allah Rasûlünün döneminde meydana gelen bir hadise ile noktalamak isteriz;

Allah'ın Resûlü bir gün bazı sahabilerle Medine'de dolaşıyordu. Bir kabristanın yanından geçerken, çocuğunun kabri başında feryat ederek ağlayan bir kadına rastladı. Evlat acısına yüreği dayanmayan kadıncağızın bu hâlini gören Hz. Peygamber (s.a.s.) ona; **"Allah'tan sakın ve sabret!"** dedi. Kederinden onun Peygamber olduğunu fark edemeyen kadın, **"Bana ilişme! Benim başıma gelen senin başına gelmedi (de ondan böyle rahat konuşuyorsun)!"** deyiverdi. Bir müddet sonra oradakilerden biri kadına onun, Allah'ın Resûlü olduğunu söyledi. Kederli anne özür dilemek üzere Hz. Peygamber'in (s.a.s.) kapısına geldi. Yaptığına pişman olan kadın, **"(Kusurumu bağışla) Allah'ın elçisi olduğunu bilemedim."** diyerek mazeret beyan etti. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) ona şu karşılığı verdi: **"Esas sabır, musibetin ilk başa geldiği anda gösterilmelidir."**⁵

Rabb'im bizleri layık eylesin, ayağımızı kaydırmamasın, aklımızı, fikrimizi ve kalbimizi bu güzel nurlu yol ve kapımızda daim etsin inşallah. Rabb'im onlardan razı olsun. Onları başımızda daim eylesin inşallah.

Rabb'imiz! Bize dünyada iyilik ver; ahirette de iyilik ver ve bizi Cehennem azabından koru! Âmin

Selam ve Dua ile...

DİPNOTLAR:

- 1-Ankebût Suresi; 2.
- 2-Zümer Suresi; 10.
- 3-Al-i İmran Suresi; 146.
- 4-Buhârî, İlm, 10; Ebû Davut, İlm, 1; Tirmizi, İlm,19; İbn Mace, Mukaddime,17
- 5-Buhârî, Cenâiz, 31.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

ÖZGÜR
YARDIMLAŞMA DOSTLUK
VE EĞİTİM VAKFI

YENİ KORONAVİRÜS RİSKİNE KARŞI

#14 KURAL

Ellerinizi sık sık su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca ovarak yıkayın.

Öksürme veya hapşırma sırasında ağız ve burunu tek kullanımlık mendille kapatın, mendil yoksa dirseğin iç kısmını kullanın

Soğuk algınlığı belirtileri gösteren kişilerle aranızda en az 3-4 adım mesafe koyun

Yurt dışı seyahatlerinizi iptal edin ya da erteleyin

Bulduğunuz ortamları sık sık havalandırın

Kapı kolları, armatürler, lavabolar gibi sık kullandığınız yüzeyleri su ve deterjanla her gün temizleyin

Kıyafetlerinizi 60-90 C'de normal deterjanla yıkayın

Tokalaşma, sarılma gibi yakın temaslardan kaçının

Ateş, öksürük, nefes darlığı gibi şikayetleriniz varsa, maske takarak bir sağlık kuruluşuna başvurun

Soğuk algınlığı belirtileriniz varsa yaşlılar ve kronik hastalarla temas etmeyin, maske takmadan dışarı çıkmayın

Ellerinizi gözlerinize, ağızınıza ve burnunuza dokunmayın

Hiçbir kişisel eşyanızı (havlu gibi gündelik eşyaları) ortak kullanmayın.

Yurt dışından dönüşte ilk 14 günü evinizde geçirin

Bol sıvı tüketin, dengeli beslenin, uyku düzeninize dikkat edin

Özgür Vakfı

Peygamberimizin
**YEME
İÇME**
Adabı

“ Tıp ilmini iki satırdan topluyorum.
-Yediğin vakit az ye.
-Yedikten sonra dört beş saat hiçbir şey yeme.
Şifa hazımdandır. ”

İbn-i Sîna

Her toplumun kendine ait bir mutfak kültürü vardır. Kadim Uygarlıkların tecrübelerine dayanarak oluşturduğu bu kültürün bir dünya görüşü, düşüncesi ve bir amacı vardır. Ecdadımızın hayata geçirdiği Osmanlı mutfağı ise dünya tarihinin en zengin, en estetik, en görkemlisidir ve ruhunu İslam'dan almıştır. Bir Müslümanın ise kendi özü olan İslam mutfağından beslenmesi şarttır. ¹

İslam'dan kopmuş, batı ve doğu mutfağı ile beslenen Müslüman; mutsuz ve sağlıksız hâle gelmiştir. Tıbbın ilerlemesiyle her geçen gün değişen beslenme önerileri, daha önce söyledikleriyle çelişen ifadelerle doludur. Bu öneriler Allah Resulünün sünnetiyle çoğunlukla zıttır. Benzer olan durumlarda ise bunu kendi buluşları gibi lanse ederler.

Günümüz insanına lezzeti artırılmış ve sınırsız sayıda olan yiyecekler telkin edilmekte, tüm hazzını yiyeceklerde alan kişi buna bağımlı hale getirilmektedir. Bunun sonucunda şişman bedenler, doyumsuz ve bencil topluluklar oluşmaktadır. Binlerce birbiriyle çelişen diyet kitapları kapış kapış alınmaktadır.

İslam'da nelerin yenilip nelerin yenilmemesi gerektiğinin sınırları belirlenmiştir. Bu sınırdaki kişinin ve toplumun sağlığı ön plandadır. Allah, (cc) insana kendi bedenini emanet olarak vermiştir. İslam tüm insanlara yaşamın, sağlığın, neslin, aklın ve dinin korunması şart koşar. Müslüman midelerini tok tutma gayretinde değil ne yediğini, nasıl, ne şekilde olduğuna, en ince ayrıntısına kadar dikkat etmesi gerekir. Helal ve temiz yenilen bir yiyecek, haram ile beslenen bir bünye asla aynı değildir. Allah (c.c) kullarının israf etmeden temiz ve helal nimetleri yemesini istemektedir.

Müslüman, kıyafet alırken mağaza mağaza dolaşarak, telefonun en pahalısını alıyor, lüks evlerden oturuyor ama yiyecek alırken aynı titizliği göstermiyor. Tasarruf edileceği zaman ilk önce mutfakta başlanır. Oysa insan ne yerse odur. Ne olduğu bilinmeden ve araştırılmadan alınan her sağlıksız yiyecekler vücudumuzda hastalık oluşturmakta sonrasında ilaçlara bağımlı hale gelmekteyiz. Başka şeylere verdiğimiz değeri yiyeceklere vermiyoruz.

Toplumda sağlıklı bireylerin sayısı giderek daha da azalmaya başlamakta. Peygamberimiz (s.a.v) ve sahabeyi güzel efendilerimizin yaşantısına, anlayışına, bakışlarına döndüğümüz ve benimsediğimiz ölçüde daha sağlıklı bireyler olacağız muhakkaktır. Bir Müslüman için ölçü Resulullah (s.a.v) yaşantısıdır. Bilim zamanla gelişmekte modern daha büyük ve daha işlevsel laboratuvarlar kurulmakta ama bunlar toplumun içinde bulunduğu çoğu hastalıklara çözüm üretmemekte. Halbuki bu hastalıkların oluş sebepleri ortadan kaldırıldığında iyileşme mümkün olmaktadır. Allah Resülüne uymakla ilgili ayeti kerimelerde şöyle buyrulur:

“And olsun ki Rasûlullâh’ta sizin için, Allâh’a ve âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allâh’ı çok zikredener için güzel bir örnek vardır.”²

“...Rasûl size ne verdiyse onu alın! Size neyi yasakladıysa ondan da kaçının ve Allâh’tan korkun! Çünkü Allâh’ın azâbı şiddetlidir.”³

Hıristiyan bir tabip, Ali b. Hüseyin (r.a)’a **“Kur’an-ı Kerim’de tıpla ilgili bir şey yoktur”** deyince, Hz. Hüseyin (r.a), **“Allah-ü Teala Kur’an-ı Kerim de tıp ilmini yarım ayette özetler”** diye cevap verir. Bu cevap üzerine meraklanan Hıristiyan hekim bu kez, **“O hangi ayettir?”** diye sorar. Hz. Hüseyin(r.a), **“Yiyiniz, içiniz fakat israf etmeyiniz... ”** ayettidir.

Bunun üzerine hekim, **“Peki Peygamberiniz tıpla ilgili bir şey söylemiş midir?”** diye sorar. Hz. Hüseyin (r.a) bu kez de, **“Peygamber, ‘Mide hastalıkların evidir. Perhiz ise tedavi ve ilaçların başıdır. Her vücuda alışık olduğu şeyleri veriniz!’ buyurmuştur”** dediğinde Hıristiyan tabip şu çarpıcı cümleyi sarf eder: **“Sizin Kitabınız ve Peygamberiniz tıp konusunda Calinus’a hiçbir şey bırakmamıştır.”⁴**

Bu anekdot da anlaşıldığı üzere Tıbbı Nebevi’nin ne kadar önemli ve her daim güncel olduğunun kanıtıdır.

Şifa Veren Sünneti

İslam mutfağı mütevazidir ve her gıdanın helal ve temiz olma şartı vardır, israf ise haramdır. Maddi gıdaların yanında maneviyata önem veren bu mutfakta besmele ile başlanır, Yaratana şükürle sonlandırılır. Temizlik şattır. Yemeğin başında ve sonunda eller ve ağız yıkanır. Yemek belli bir ölçüye göre yenir, acıkmadan yemek yenmez, tıka basa yenilmez.

İbn-i Sina bu durumu şöyle özetler; **"Tıp ilmini iki satırdan topluyorum. Yediğin vakit az ye. Yedikten sonra dört beş saat hiçbir şey yeme. Şifa hazımdandır."**

Yemeği Hangi Masada Yerdı?

Hz. Enes'in (r.a) rivayetine göre göre Hz. Peygamber, (s.a.v) yemeğini yer sofrasında yemiştir. İmam-ı Gazali ise biz her ne kadar yer sofrası üzerinde yemek daha evladır demişsek de masa üzerinde yemende mekruh denilmeyeceğini de ayrıca belirtmektedir.

Vahşi İbn-i Harb anlatıyor: "Resülullah'ın ashabı dediler ki: **'Ey Allah'ın Resülü! Biz yiyoruz, ancak bir türlü doymuyoruz, ne yapalım?'** Bunun üzerine, Resülullah, **'Ayrı ayrı yemekte olmayasınız?'** diye sordu. **'Evet'** dediler. Rasülullah da, **'Öyleyse yemeğinizde toplanıp bir sofraya kurarak hep beraber yiyin, yemeğe besmele ile başlayın. Böyle yaparsanız yemeğiniz, hakkınızda mübarek kılınır'**⁵ buyurdu."

Yeme ve İçmeye nasıl başlardı?

Her hayırlı işte olduğu gibi yemeğe de besmele ile başlayıp, yemekten önce ve sonra el yıkamanın gerekliliği İslam'ın getirdiği güzelliklerdendir.

Nitekim Enes bin Malik (r.a) 'dan rivayetle: **"Resülullah (s.a.v) buyurdular ki: 'Kim, evinin hayır ve bereketini Allah Teâlâ hazretlerinin artırmasını diliyorsa, yemeğe otururken ve yemekten kalkarken ellerini yıkasın."**

Hz.Aişe (r.anha) rivayetle: 'Rasulullah buyurdular ki: **'Sizden kim bir şey yerse Bismillah desin: Başlangıçta söylemeyi unutmuşsa, sonunda şöyle desin: Bismillahi fi evvelihi ve ahirihi / Başında da sonunda da Bismillah:'**⁶

Hangi Elle yer içerdi?

Batılı ve bu kültürde etkilenmiş olanlar çoğunlukla sol eliyle yer içerler. Resulullah ise sol elle yemeyi kesinlikle yasaklamaktadır. Abdullah İbn-i Ömer(r.a.) den rivayetle: "Resulullah(s.a.v) buyurdular ki: **"Sizden kimse sakın sol eliyle yiyip içmesin. Çünkü şeytan soluyla yer içer."**"⁷

Yemek yerken ne tarafta yenmesiyle ilgili hadisi şerifte şöyle buyrulur. **"Bereket yemeğin ortasına iner. Öyleyse kenarlarından yemeğe başlayın, (Sofranın) ortasından yemeyin."**⁸

Hangi Yemekleri severdi?

Resulullah bir gıdayı yemesi için baktığında, onda aradığı özellikler Kur'an-ı Kerim'in ölçüsüdür. Ayeti kerimede **"Ey insanlar! Yeryüzündeki helâl ve temiz şeylerden yiyiniz:"**⁹ buyrulmaktadır. Rivayetlere göre Peygamberimiz helal ve temiz olan hiçbir yemeğe kusur bulmamıştır.

Yemek Adabı nasıldı?

Allah Resulünün sünnetini ölçü olarak Muhyiddin-i Arabi hazretleri yeme içme adabını şöyle özetler;

"Besmelesiz başlama, acıkmadan yeme, yemeğe hep en son sen başla, yerken acele etme, acele etmeden lokmayı ölçülü ortalama olarak al, lokmayı çiğnemedenden yutma ve iyice çiğne, diğer lokmaya elini uzatırken de besmele çek, sofrada yalnız bile olsan hep kendi önünde ye, sofradakilerin yüzüne ve eline bakma, daha fazla yemen konusunda ısrarlara aldırış etme, zaruret kadar ye, sofradan mideni doldurmadan kalk, nimeti hazırlayana teşekkür et, bu rızık veren Allah'a gereği gibi şükret, günde iki öğün ye."

Öğünleri Ne Zamandı?

Hz. Peygamberimiz (s.a.v) sabah ve akşam yemek yedi. Öğlen yemeği yediğine dair hiçbir rivayet yoktur. Kaynaklar Osmanlı döneminde iki öğün yemek çıktığı ve bunlara kuşluk ve akşam taamı denilmiştir. Öğlen yemeğinin Tanzimat döneminden sonra çıktığı belirtilmektedir. Allah Resulü **"Akşam yemeğinin terki ihtiyarlık sebebidir"**¹⁰ buyurarak bu yemeğin ne kadar önemli olduğu tek başına bu hadisi şerif bile yitmektedir.

Ne Kadar Yerde?

Vücudun ihtiyacını karşılamamak ne kadar sağlıksızsa aşırı yemek de bir o kadar sağlıksızdır. Tüm gün oruç tutup iftarda ölçsüz yemek birçok sıkıntılara sebep olmaktadır. Az yemek ve az içmek beden ihtiyaçlarını yeteri kadar karşılamaktadır. Fazla yemek ise sindirim problemlerine sebep olup beden dengesini bozmaktadır. Peygamberimiz yemekte ölçüyü şöyle anlatır: **“Ademoğlu, mideden daha şerli bir kap dolduramaz. Ademoğluna belini doğrultacak birkaç lokmacık yeterlidir. Ancak ille de -mideyi dolduracaksa- bari onu üçe ayırсын: üçte birini yemeğe, üçte birini suya, üçte birini de nefesine.”**¹¹

Yemek Bitirince Ne Yaptı?

Efendimiz (s.a.v) **“Muhakkak ki Allah, kulun bir şey yiyip hamd etmesinden veya bir şey içip hamd etmesinden razı olur.”**¹² Buyuruyor ve ashabına; **“bizi yediren içiren ve bizi Müslümanlardan kılan Allah’a hamdolsun.”**¹³ Diye dua etmemizi tavsiye ediyor.

Muâz b. Enes (r.a) rivayetle hadisi şerifte şöyle buyrulur: **“Her kim bir yemeği yer de ‘Bana bu yemeği yediren ve benim hiçbir kuvvet ve kudretim olmadan onu rızık olarak bana veren Allah’a hamdolsun derse geçmiş günahları bağışlanır:”**¹⁴

Yemek bittikten sonra kabı iyice temizlemek gerekir. Enes’ten (r.a.) rivayet edildiğine göre Resûlullah, yemek yediği zaman üç parmağını da yalardı ve bu konuda şöyle buyururdu:

“Birinizin lokması yere düştüğü zaman, bulaşan şeyi temizleyip lokmayı yesin. Onu şeytana bırakmasın.” Sözlerine devamla tabağın sıyırılmasını da emrederek: **“Bereketin, yemeğin neresinde bulunduğunu bilemezsiniz.”**¹⁵ derdi.

Ekmek Yermiydi?

Efendimiz (s.a.v) ekmek yedi ancak onun yediği ekmek günümüzden yediklerimizden çok farklıydı. Kepeği ayrılmamış doğal ekmek yedi. Rivayetlere Resulullah (s.a.v) hiç beyaz ekmek yememiştir.

Yemek Kapları Nasıldı?

Efendimiz (s.a.v): **“İpek ve ibrişim elbise giymeyin. Altın ve gümüş kaplardan su içmeyin, onlarda yemek yemeyin. Zira bu iki şey ahirette sizin içindir, dünyada kafirler içindir.”**¹⁶ Buyurarak dünyevileşmenin hali olan eşyaları kesinkes yasaklamıştır.

☞ Suyu Ne Kadar ve Nasıl İçerdi?

Resulullah (s.a.v): **"Suyu deve gibi bir solukta içmeyin. İki-üç solukta -dinlene dinlene- için. Su içerken besmele çekin. Bitirince de Allah'a hamd edin!"**¹⁷ buyuruyor. Suyu yudum yudum durarak içmenin ne kadar önemli olduğunu belirtmektedir. Suyu ayakta içmeyi yasakladığına dair rivayetler olmasına rağmen, su ve zezemi ayakta içtiğine dair rivayetlerde mevcuttur. İbn-i Abbas (r.a.): **"Peygamberimiz'e zezem ikram ettim. Onu ayakta içti."** demiştir.¹⁸

Başka bir hadisi şerifte Hz. Enes(r.a) şöyle nakleder. **"Resulullah ayakta içmeyi yasakladı. Kendisine 'Ya yemek?'"** diye soruldu. **'Bu daha şiddetli yasaktır!'** dedi ve şöyle buyurdu: **'Bu daha şerli daha kötü!'**¹⁹

☞ Zeytinyağı yer miydi?

İmam-ı Suyuti Cami'us Sağır'da şu iki Hadis-i şerifi nakleder: **"Zeytinyağını yiyiniz ve sürünüz. Çünkü zeytinyağında yetmiş derde karşı şifa vardır ve bunlardan biri de cüzzam hastalığıdır."** Zeytinyağının en iyisi **'sızma'** olanı olup, **'taş baskı'** ya da **'soğuk sıkım'** şeklinde üretilendir.

☞ Hangi Sütü İçerdi?

Kur'an-ı Kerim de 5 yerde sütle ilgili ayetler vardır. **"İçenlerin boğazından kolaylıkla geçen halis bir süt içiririz"**²⁰ ayeti kerimesinde belirtildiği üzere sütün ne kadar değerli olduğunu göstermektedir. İmam-ı Azam Müsned'inde Allah Resulünün sütle ilgili olarak: **"Şüphe yok ki Allah, ölüm ve ihtiyarlık dışında, hiçbir hastalığı ilaçsız yaratmadı. Bu nedenle size inek sütlerini tavsiye ederim. Zira o, -sütüne- her bitkiden karıştırır."**²¹

İbn-i Abbas'tan gelen bir hadisi şerifte Resulullah (s.a.v) şöyle buyurur: **"Biriniz bir şey yediğinde, 'Allah'ım, bunu bereketli kıl ve onun yerine daha hayırlısını ihsân eyle' desin: Süt içtiğinde de; 'Allah'ım, bunu bize bereketli eyle, bizim için arttır' desin. Çünkü hem yemeğin hem de suyun yerini tutan süttten başka bir şey yoktur."** Yemek için yapılan duada daha hayırlısı belirtilirken, süttten daha hayırlısı olmadığı için sadece bereket talep ediyor.

Günümüzde sütün yapısı da değişmiştir. Sağlıklı ve içince faydalı olan süt ise meralarda otlayan özgür hayvanların sütüdür.

Hangi Hurmaları yedi?

Peygamberimiz ve ashabının en temel besin kaynağı hurmaydı. Bununla ilgili hadisi şerifte şöyle buyrulur: **'İçerisinde kuru hurma olmayan bir ev, içerisinde yiyecek maddesi olmayan bir ev gibidir.'**²³ Hz. Aişe (r.a) dan rivayetler ise: **'İçerisinde hurma bulunmayan evin halkı açtır.'**²⁴ buyrulmaktadır.

Acve hurması ile ilgili olarak Allah Resulu şöyle buyurur: **"Kim her sabah acve hurmasından yedi tane yerse o gün geceye kadar ona ne zehir ne de sihir zarar verir."**²⁵

Burada ki yazdıklarımıza ek olarak Allah Resulü'nün helva ve balı sevdiği nakledilir. Yiyeceklerden üzüm, karpuz, salatalık, kabak, çörekotu, incir, tereyağı, zencefil, ayva ve balık gibi ürünleri yediği rivayetlerde geçmektedir.

Misvak kullanmanın önemi ile ilgili olarak hadisi şerifte buyrulur ki: **"Eğer ümmetime zorluk verecek olmasa idim, onlara her namaz anında misvak kullanmalarını emrederdim."**²⁶ Diğer bir hadisi şerifte ise: **"Misvak ağrı temizler, Rabbi razı eder."**²⁷ diye buyrulmaktadır.

DİPNOTLAR:

- 1-Müslüman Diyeti, Kemal Özer, Hayykitap 2.baskı
- 2-Ahzab Suresi:21
- 3-Haşr Suresi: 7
- 4-İmam Kurtubi, Esmâü'l Hüsna Şerhi
- 5-Ebu Davud, Yiyecekler 15/3764
- 6-Ebu Davud, Yiyecekler 16/3767
- 7-Müslim, İçecekler 106/2020
- 8-Tirmizi, Yiyecekler 12/1806
- 9-Bakara Suresi: 168
- 10-Tirmizi, Yiyecekler 46/1857
- 11-İbn-i Mâce, Yiyecekler 50/3349
- 12-Tirmizi, Yiyecekler 18/1817
- 13-İbn-i Mâce, Yiyecekler 27
- 14-Tirmizi, Davet 75/3454

- 15-Müslim, Eşribe, 136
- 16-Buhari, Yiyecekler 28, Müslim, Giyim,4
- 17-Tirmizi, İçecekler, 13/1886
- 18-Buhârî, Hac, 76
- 19-Müslim, İçeceler 113/2024
- 20-Nahl SÜresi: 66
- 21-İmam-ı Azam Ebu Hanife, Müsned, 436/4
- 22-İmam Suyuti, Camiu's Sağır, Hadis no: 477
- 23-İbn-i Mâce, Yiyecekler, 38/3328
- 24-Ebu davud, Yiyecekler 3831
- 25-Buhari, Tıp, 52/56
- 26-Buhari, 887, Müslim, 588
- 27-İmam Ahmed,1/3

*Mustafa Gürbüz
İstanbul-Esenyurt Aile Sağlığı
Merkezi Aile Hekimi

DİNLEMELİK İÇİN TARATI

VAKFIMIZIN KONYA İLİNDEKİ FAALİYETLERİ

Vakfımızın **Konya** ilindeki faaliyetleri, 2000 yılında **Eş-Şeyh Es-Seyyid Hacı Hâfız Mustafa UZGUR (K.S.)**

hazretlerinin ve müsadeleriyle Konya-Merkez Selçuklu ilçesi Hocacihan mahallesinde başlamıştır.

Başlarda bayan cemaatimiz evlerde sohbet ve zikir meclisleri oluşturmuş feyz ve muhabbet arttıkça, gönül verenlerin sayısı da artmış evler yeterli gelmemeye başlamıştır.

2007 yılında bir daire kiralanarak haftanın bir gününde erkekler diğer günlerinde bayanlar olmak üzere aralıksız sohbet ve zikir meclisleri oluşturulmuştur.

Ayrıca bayanlar vakfımız yararına kermes faaliyetlerinde bulunarak katkı sağlamaya çalışmışlar, bu faaliyetler daha da genişletilerek il merkezinde de vakfımız yararına kermesler düzenlenmiştir.

Ramazan aylarında ihtiyaç sahiplerine iftar yemekleri verilmeye ve yardım kumanya kolileri dağıtılmaya devam edilmektedir.

Bu arada 2011 yılından itibaren il merkezinde ve ilçelerinde, Efendimiz'in (sav) dünyaya teşriflerini müjdeleyen Mevlid-i Nebî programları düzenlenerek bu güzel yola ayrı bir anlam ve duygu katılmıştır. Böylece gözlerin yaşı, gönüllerin ateşi her sene bir kez daha alevlenmiştir. Bu programlar mutat olarak sürmektedir.

İslam yolunda bizlere yol gösteren Mürşidimiz, Üstadımız, Sultanımız, **Hacı Hâfız Mustafa UZGUR (ks)** hazretlerinin tasarruflarıyla ve Şeyhimiz **Kâmil UZGUR** Hocaefendimizin gayret, dua ve himmetleriyle Gönüller Sultanı Mürşidimizin bir arzusunu daha Konya ilinde gerçekleştirmenin sevinç ve mutluluğunu içindeyiz.

KONYA / MERKEZ HİZMET BİNASI

10 Kasım 2019 günü Kâmil UZGUR Hocaefendimizin teşrifleri, kıymetli hocalarımızın ve yurdumuzun dört bir yanından gelen gönül yoldaşı kardeşlerimizin katılımlarıyla Vakfımızın Konya İlinde projelendirdiği Hizmet ve Temsilcilik binamızın temeli atılmıştır.

Yapımı devam eden Hizmet ve Temsilcilik binamız 645 m² arsa üzerine inşa edilmekte olup, dört kat ve bir dublex misafirhaneden oluşmaktadır. En alt kat yemekhane, zemin kat Kız Kur'an Kursu, birinci kat bayanlara mahsus toplantı salonu ve en üst kat ise erkeklere ait toplantı salonu olarak planlanmıştır.

Her katta banyo, abdesthane ve tuvaletler mevcuttur. Rabbimiz, en kısa zamanda tamamlamayı nasip etsin inşaallah.

Maddi ve manevi katkılarından dolayı bütün hayırsever kardeşlerimizden Allah (cc) razı olsun. Daha nice hizmetler yapabilmek için de bizlere fırsatlar versin ve hepimizi bu yola layık eylesin.

MERKEZ İÇ GÖRÜNTÜLERİ

MERKEZ SOHBET GÖRÜNTÜLERİ

*Sayfada Bulunan Tüm Görseller Koronavirüs Salgınından Önce Çekilmiştir.

YENİ HİZMET BİNAMIZ

YENİ HİZMET BİNAMIZ

*Sayfada Bulunan Tüm Görseller Koronavirüs Salgınından Önce Çekilmiştir.

YENİ HİZMET BİNAMIZ

—
KİYAMET GÜNÜNDE
MÜ'MİN KULUN TERAZİSİNDE
GÜZEL AHLÂKTAN
DAHA AĞIR GELECEK
HİÇBİR ŞEY YOKTUR.

—
HADÎS-i ŞERÎF
(Tirmizî; BİRR, 62)

ÖZGÜR
YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM
VAKFI

www.ozgurvakfi.org

 Bize ulaşabileceğiniz adresler...

[OZGURVAKFI/FACEBOOK.COM](https://www.facebook.com/ozgurvakfi)

[OZGURVAKFI/INSTAGRAM.COM](https://www.instagram.com/ozgurvakfi)

[OZGURVAKFI/TWITTER.COM](https://twitter.com/ozgurvakfi)

[WWW.OZGURVAKFI.ORG](http://www.ozgurvakfi.org)

[OZGURVAKFI/YOUTUBE.COM](https://www.youtube.com/ozgurvakfi)

[OZGURVAKFI@GMAIL.COM](mailto:ozgurvakfi@gmail.com)